

Die Gaste

Sayı: 27 / Mayıs-Temmuz 2013

3 Sömürgecilik- Sonrası Bağlamda Melezleştirilmiş "Kanak"

Dr. Kien NGHİ HA

Melezleme (*Hybridität*) kavramı daha çok Homi Bhabha'nın "*The Location of Culture*" ("Kültürün Konumlandırılması"/1994) adlı kitabından sonra kültür ve toplum bilimlerinde ünlenmiştir.

4 İç İçe Geçmiş Gelecekler Sömürgecilik, Irkçılık ve Teori Gerekliliği

Prof. Dr. María do MAR CASTRO

Post-kolonializm teorisinin kavranması her zaman kolay olmamaktadır, çünkü metinler genelde karmaşıktır ve birçok öncül gerektirir. Ancak toplumsal eşitsizliklerin karmaşıklığı, kendimizi basit gerçeklerin kollarına bırakmamıza izin vermez – çünkü kaybedecek çok şey var!

6 Dil Sözleşmesi ve Kurumsallaşma

Nihat ERCAN

... dil ile, en başta da anadiliyle kurumlar arasında karşılıklı içsel bir bağ ve etkileşim vardır. Bu bağ, doğal/toplumsal gizli bir sözleşmedir. Bu sözleşme, günlük yaşamda genellikle pek fark edilmez, bilinmez bir alışkanlık olarak içselleşmiş, toplumsal yaşam biçimi olmuştur.

7 Okulların Kültürlerarası Açılımı

Dr. Faraj REMMO

Göç kökenli insanlar artık 60'lı yılların "yabancılar pedagojisi" modeline ya da 80'li ve 90'lı yılların "mültikültüralizm" ilkelerine dayanarak köken, etnisite ya da din boyutlarına göre gruplandırılmaz. Nitekim bu azınlıkların eşit katılımının bu paradigmatlar temelinde talep edilmesi pek de olanaklı değildir.

14 Aydın Olmak Üzerine Düşünceler

Prof. Dr. Zehra İPŞİROĞLU

Türkiye'de demokrasi hiç bir zaman yerleşemediği için kendi düşünceleri olan ve bunları dile getirmekten çekilmeyen aydınlar da her zaman suçlanmıştır, baskı ve şiddet görmüştür.

SEMPOZYUM '13 15 Haziran 2013/Goethe Üniversitesi Saat: 10:00

SEMPOZYUM
FRANKFURT/Main

**Alman
Eğitim Sisteminde
Göçmen Öğretmenlerin,
Ailelerin, Çocukların
Sorunları ve Çözüm Yolları**

15 HAZİRAN 2013
GOETHE ÜNİVERSİTESİ
Westend Yerleşkesi / Konferenzraum 411
Saat: 10:00
FRANKFURT/Main

Prof. Dr. Ernst APELTAUER
(Frankfurt Üniversitesi)

Mele ATAY
(ATOP Başkanı - Frankfurt)

CDU
(Frankfurt)

Barbara CÄRDENAS
(BILDUNG)

Mehtap ÇAĞLAR
(ATOP Başkanı)

Derya DURDU
(Türkçe Öğretmeni)

Ufuk EKICI
(T.C. Frankfurt Büyükelçisi)

Prof. Dr. Yüksel EKİNCİ
Habib GÜNESLİ
(Eğitimci - Frankfurt)

Prof. Dr. Michael FINGEILE
(Frankfurt Goethe Üniversitesi)

Prof. Dr. Viola B. GEORGI
(Frankfurt Üniversitesi)

Dr. Margarete Eskandari-GRÜNBERG
(Frankfurt Belediyesi Entegrasyon ve Akademi Başkanı)

Zeynel KORKMAZ
(Edebiyat - Sosyal Tiyatro Yönetmeni)

Dr. Rudolf KRISZELEIT
(Hessen Eğitim, Entegrasyon ve Akademi Bakanlığı Başkanı)

Gerhard MERZ
(SPD)

Filiz POLAT
(Eğitimci - Frankfurt)

Prof. Dr. Frank-Olaf RADTKE
(Frankfurt Goethe Üniversitesi)

Prof. Dr. Udo RAUIN
(Frankfurt Goethe Üniversitesi)

Prof. Dr. Petra SCHULZ
(Frankfurt Goethe Üniversitesi)

Dr. Joachim STAMP
(SPD)

Yücel TUNA
(ATOP Başkanı)

Dr. Işıl Uluçam-WEGMANN
(Frankfurt - Evren Üniversitesi) (Frankfurt - Evren Üniversitesi)

Organizatörler:

ATOP Frankfurt

Die Gaste

www.diegaste.de

sempozyum2013@frankfurt.diegaste.de

Organizatörler:

Sempozyum Programı

15 Haziran 2013

Cumartesi

10:00	Açılış Konuşmaları Dr. Rudolf Kriszeleit (Hessen Adalet, Entegrasyon ve Avrupa Bakanlığı Müsteşarı) Dr. Nargess Eskandari-Grünberg (Frankfurt Belediyesi Entegrasyon D. Başkanı) Prof. Dr. Udo Rauin (Goethe Üniversitesi Öğretmen Eğitimi Akademisi Direktörü) Ufuk Ekici (T.C. Frankfurt Başkonsolosu) Mete Atay (ATÖF Onursal Başkanı) Dr. Işıl Uluçam-Wegmann (Duisburg-Essen Üniversitesi/Türkistik Enstitüsü)
11:30	Ara
12:00	I. Oturum Göçmen ve Göç Kökenli Öğretmenlerin Alman Eğitim Sistemindeki Konumu, Önemi ve Geleceği Prof. Dr. Yüksel Ekinci/Habib Güneşli (Bielefeld Meslek Yüksekokulu) Prof. Dr. Viola B. Georgi (Hildesheim Üniversitesi) Yücel Tuna (ATÖF Başkanı) Derya Durdu (Anadili Öğretmeni)
14:00	Ara
14:15	II. Oturum Alman Eğitim Sisteminde Göçmen Ailelerin ve Çocukların Durumu ve Sorunları Prof. Dr. Ernst Apeltauer (Flensburg Üniversitesi) Prof. Dr. Michael Fingerle (Frankfurt Goethe Üniversitesi) Prof. Dr. Petra Schulz (Frankfurt Goethe Üniversitesi) Mehtap Çağlar (FÖTED Başkanı) Zeynel Korkmaz (Die Gaste Genel Yayın Yönetmeni)
16:15	Ara
16:30	III. Oturum Siyasi Kuruluşların Bakış Açısından Entegrasyon Bağlamında Göçmenlerin Eğitim Sorunları ve Çözüm Önerileri Prof. Dr. Frank-Olaf Radtke (Frankfurt Goethe Üniversitesi) CDU Sözcüsü Gerhard Merz (SPD) Filiz Polat (Birlik 90/Yeşiller Partisi) Dr. Joachim Stamp (FDP) Barbara Cárdenas (DIE LINKE.)
19:00	Kapanış

DIE GASTE

İKİ AYLIK TÜRKÇE GAZETE
TÜRKISCHE ZEITUNG
ERSCHEINUNGSWEISE: ALLE ZWEI MONATE
Unentgeltlich
ISSN 2194-2668
Herausgeber: Initiative zur
Förderung von Sprache und
Bildung e.V.
DİL VE EĞİTİMİ DESTEKLEMEK
İÇİN İNİSİYATİF e.V.

GENEL YAYIN YÖNETMENİ
ViSdP/Chefredakteur:
ZEYNEL KORKMAZ
(Duisburg/Essen Üniversitesi,
Türkçe Öğretmenliği Bölümü)

YAYIN YÖNETİMİ/REDAKTION:
ENGİN KUNTER (Doktorandin)
GÜLDEN GÜNGÖR
OZAN DAĞHAN

Posta Adresi:
Postfach 10 30 03
40021 Düsseldorf

İnternet Adresi:
www.diegaste.de

E-Posta/Mail:
diegaste@yahoo.com

Stadtsparkasse Düsseldorf
BLZ 30050110
Kontonummer 1005468796

Dizgi/Layout: Die Gaste Verlag
Baskı/Druck: Hürriyet-Deutsch-
land

İÇERİK

Sömürgecilik-Sonrası Bağlamda Melezleştirilmiş "Kanak"	3	Dr. Kien Nghi Ha
İç İçe Geçmiş Gelecekler – Sömürgecilik, Irkçılık ve Teori Gerekliliği	4	Prof. Dr. María do Mar Castro
Nazım Hikmet Şiirleri Hala Güncel mi?	5	İmdat Ulusoy
Dil Sözleşmesi ve Kurumsallaşma	6	Nihat Ercan
Okulların Kültürlerarası Açılımı	7	Dr. Faraj Remmo
"Göçmenler Öğretmen Olacak" Sempozyumu Yapıldı	7	Haber/Die Gaste
Toplumsal Eşitsizlik, Sıradüzeni ve Çok Yönlü Ayrımcılık: Kesişimsel Bir İlişki	8	Dr. Safiye Yıldız
Sosyal Hizmetlerde Babalar İçin Eğitim	9	Prof. Dr. Cengiz Deniz
Radyo-Anadili-Çocuk: Anılar, Öneriler	10	Levent Erçin
Türkçe Dersi 'Üvey Evlat' mı?	11	Hava Kolbaşı
Spor ve Kişilik	12	Prof. Dr. Seyhan Hasırıcı
Muhafazakar Sanat Üzerine	13	Prof. Dr. Zehra İpşiroğlu
Türkçe Yanlışları IV	13	Dr. Phil. Esin İleri-Ecer
Aydın Olmak Üzerine Düşünceler	14	Prof. Dr. Zehra İpşiroğlu
"Herkes İçin Eğitim"/Gençlerle Diyalog	15	Kitap Tanıtımı
Ankara'daki Yedek Başbakan	16	Haber/Die Gaste
Şampiyonlar Ligi'nde Alman Finali	16	Haber/Die Gaste
... ve Popülist Parti Doğdu!	16	Haber/Die Gaste

Sömürgecilik-Sonrası Bağlamda Melezleştirilmiş "Kanak"

Dr. Kien NGHI HA

Melezleme (*Hybridität*) kavramı daha çok Homi Bhabha'nın "The Location of Culture" ("Kültürün Konumlandırılması"/1994) adlı kitabından sonra kültür ve toplum bilimlerinde ünlenmiştir. Bhabha melezleme görüşünü sömürge söylemi incelemelerine (*Colonial Discourse Analysis*) dayanarak geliştirmiş ve iki anlam boyutunu ortaya koymuştur: 1. Sömürgecilik söyleminde bir kültürel yıkıcılık faaliyeti olarak melezleme; 2. Sömürgecilik-sonrası kültür teorilerinin bir bileşeni olarak melezleme. Bu yazım, "kanak"ın yazınsal melezleştirilmesi örneğinden hareketle, yıkıcılık ile sömürgecilik-sonrası kültür arasındaki bağlantıları konu ediniyor (Ha 2010).

Göçmenlerin "kanak" söylemi Muhsin Omurca, Osman Engin ve Feridun Zaimoğlu gibi yazarlar tarafından 1990'lı yıllarda popüler kültürün bir ikonu haline getirildi. Bu söylem, baskın görünen sömürgeci-ırkçı görünümlerin azınlık söyleminde anlamlandırma uygulamaları (*Signifying Practices*) aracılığıyla tersyüz edilmelerinin bir örneğidir. Baskın toplumun düşmanca yaklaşımı özellikle yazınsal alanda marjinal kesimlerin reddiyle karşılaşmıştır. Bu noktada olumlu anlamda çevrilmiş bir özanlayış olarak "kanak" figürünün özgüvenle üstlenilmesi, çok eskilere dayanan sömürgeci-ırkçı yanlış tanıma ve post-kolonyal anlamlandırma stratejileri tarihine bir gönderme yapmaktadır.

Göç Söyleminde Sömürgeci Yanılsamalar

En geç "konuk işçi" alımının durdurulmasıyla birlikte, 1970'lerin başında, önceleri yararlı görülen göçmen işçiler sorunlu bir sosyo-kültürel grup olarak tanımlanmış ve aşağılayıcı atıflarla bezenmiştir. Bu dönemde, yazar John Berger, Batı Almanya'da yaşayan Türk işçilerin günlük hayatlarındaki çelişkileri gözlemlemiştir:

"O [göçmen] yeni dilde yirmi sözcük öğrenmişti. Ve bu sözcükleri her kullandığında anlamlarının değiştiğini görmek onu ilk olarak şaşırtmıştı. Bir kahve ısmarladı. Barmen açısından bu sözler, kahve ısmarlamaması gereken yerde kahve ısmarladığı anlamına geliyordu. 'Kız' demeyi öğrendi. Sözcüğü kullandığında azmış bir boğa olduğu anlamı çıkıyordu. Sözcüklerdeki belirsizliğin farkına varmak kolay mı?" (Berger, 1975 Bhabha'dan alıntı 1997: 187).

Bu soruya eğilmek için tarihsel ve toplumsal bağlamın ortaya konulması kaçınılmazdır. Çünkü işçi alımının durdurulmasıyla el ele yürüyen ve göçmen topluluklara, özellikle de Türkçe konuşan topluluklara karşı toplumda ciddi ölçüde kötüleşen olumsuz ruh hali, başsayfa konusu olarak Alman öncü medyalarından birinde örnek

nitelikte yansıtılmıştır. *Der Spiegel* 30.07.1973'te çok açık bir manşetle, "Türkler geliyor-kaçın", bir dizi kurmaca, yok oluş senaryoları ve Türklerle ilgili olumsuz steryotipler yaymıştır. 1990'larda yürütülen sığınmacılar tartışması da çarpıcı biçimde benzer stil öğelerine gönderme yapmış ve ayrıca Alman sömürgecilik döneminin endişe uyandıran görüntülerinden de yararlanmıştır. Böylece birçok medya kuruluşu tarafından "sığınmacı istilası" ve sözde yaklaşmakta olan "Avrupa'ya akın" uyarısı yapılmıştır. 1970'li yıllarda olduğu gibi *Der Spiegel* de, "Tehlikeli Derecede Yabancı" (14.04.1997) manşetinde görüldüğü gibi, ırkçı steryotipler uydurmuş ve "Banliyölerde Patlamaya Hazır Birer Saatli Bomba" olarak göçmenlere karşı uyarıda bulunmuştur.

Bu aşırı yabancılaştırma söylemi Alman tarihinde çok gerilere dayanıyor. İmparatorluk döneminden bu yana benzer ifadelerle tehdit metaforları ve istemler tekrar edilmekte. Henüz I. Dünya Savaşı'ndan önce ırkçı bir biçimde damgalanmış göçmenler, düzenli olarak "aşırı yabancılaştırmanın", "insan selinin" ve "akınların" ve "taşkınların" ana kaynağı olarak teşhis edilmiştir. "Almanya Almanlarıdır" isteği bu dönemde dile getirilmiştir. Bu görüntülerin geri dönmesi, Almanya'nın sömürge tarihinin henüz yeterince değerlendirilip aşılama yapıldığını göstermekte (Ha 2003: 86-95).

Kanakistan'dan Öyküler

Özellikle Türk göçmenleri hedefleyen aşağılayıcı bir gönderme olarak 1970'lerden bu yana çok yaygın kullanılan "kanak" kavramı, bu kültür tarihi çerçevesiyle bağlamlandırılmalıdır. "Kanak" terimi, Almanya'da "Kazaklar, "Hannaklar" ve "Polaklara" (Lehler) karşı varolan köklü Slav karşıtlığının, Alman sömürgeciliğinin Pasifik bölgesinde yayıldığı dönemden bu yana korunan "yamyam" efsanesiyle sömürgeci-ırkçı bir neo-mantıklılık düzleminde birleştiği 19. yüzyılda doğmuştur. Bu terim, biyolojik açıdan ve uygarlaşmışlık yönünden değeri düşükleri tanımlamak için halk arasında kullanılan bir şifredir. "Bimbo", "Neger" ve "Fidschi" gibi diğer aşağılayıcı tanımlar da benzer sömürgeci-ırkçı içeriklerle yüklenmiştir.

Feridun Zaimoğlu'nun 1995'te "Kanak Dili. Toplumun Kenarından 24 Ayarsız Ses" adlı kitabı yayımlandığında, bu kitap neredeyse hiç dikkat çekmedi. Alman kültür coğrafyasında yalnızca kullandığı yazınsal dil çok yeni ve alışılması gereken bir tarz değildi, aynı biçimde ikinci kuşak göçmenlerin bakış açıları ve yaşam dünyaları da o ana kadar bu kültür coğrafyasında dikkate alınma ve kabul görme isteminde bulunabilecek bir konu olarak görülüyordu. Başlangıçtaki ilgisizliğin ardından Alman medya ve kültür atölyeleri, "Kanak Dili"nin iki temel öncülünden ürkmüşlerdir: 1. İkinci

ve özellikle üçüncü kuşak "konuk işçi çocukları" gururlu bir inatla (Zaimoğlu 1995:9) ve isteğe göre [kendilerini] "kanak, kanaksta ya da kanakgangsta" olarak tanımlıyorlar". 2. "Kanak Dili"nde, "toplumsal açıdan uyumlu" (agy.) ve hassas kozmopolit duygulara sahip akademik bilgilerden farklı olarak, sokak dövüşü deneyimi edinmiş bir entelektüel türünü karakterize eden "kanağa söz hakkı veriliyor yalnızca" (agy.: 18). "Ağlamaklı, kendini sevdirmeye çalışan ve kamu destekli göçmen edebiyatına" (agy.: 11) açıkça sırt çeviren bu kültürel politik öz biçimleme ve konumlandırma, çoğunluk toplumun eğitsel ufuklarına pek de sığmıyordu.

"Kanak Dili"nin "Türk kökenli genç erkeklerin vahşi ve radikal-gerçekçi itirafları" (kitabın ön kapağı) olarak pazarlanmasına karşın, o, dilsel açıdan yenilikçi bir yapıttır, "çeviri" ve "benzetimler (*Nachdichtung*)" (Zaimoğlu 1995: 18) aracılığıyla son derece stilize edilmiş ve yazınsal yönden ustalıklı bestelenmiş bir antolojidir. Yoğunlaştırılmış ve dramaturjik yönden gözden geçirilmiş metinler, ikinci kuşağa ait farklı Alman-Türk kökenli insanlarla yapılan söyleşilere dayanmaktadır. Dolayısıyla bilimsel çalışmalardan farklı olarak yaratıcı özgürlüklerden yararlanabilen bu kitabı, birinci tekil şahısta ve kurmacalaştırılmış kentsel bir sosyo-etnografi olarak okumak olanaklı.

"Siyah adamla doğrudan bağlantı"

Kökene ırkçı bir bağlama oturan "kanak" deyiminin alt kültürel tersyüz edilmiş kuşkusuz Türk-Alman göç deneyiminin bir parçasıdır. Özellikle göçmen Hip-Hop kültüründe Siyah Amerika'yla çok çeşitli bağlantılar olduğu gözden kaçmamaktadır. Da Crima Posse grubundan bir rapçi olan Ali kendi kültür sermayesini "siyah adamla varolan doğrudan bağlantı" olarak tanımlamaktadır (Zaimoğlu 1995: 27). Zaimoğlu "Kanak Dili" kitabının giriş yazısında şu bağlantıyı kurmakta:

"Hepsini biraraya getiren duygu 'lanetliler liginde oynamaktır'... Kanak! Bu aşağılayıcı kışkırtma, bu 'lumpen etnik kişilerin' kimliğini belirleyen bir şifre, onları birleştiren bir öge oluyor. ABD'de Siyah Bilinci Hareketi'ne benzer bir biçimde, tekil kanak alt kimlikler artan ve her şeyin üzerinde olan bağlantıların ve içeriklerin bilincine varıyor." (agy.: 17)

"Kanak"ın farklı tanımlanışının, Afro Amerikan rap müziğinde ve siyahların günlük konuşma dilinde sömürgeci-ırkçı "Nigger" kavramını üstlenmelerinin eşdeğeri olarak görmek anlaşılabilir bir durum. Kültür ve müzik eleştirmenleri rap şiirleri, ritim ve sunum biçimleri aracılığıyla, eser sahibi yazarların varolup olmadığından duydukları şüpheyi ve böylece otantizmi ve özcülüğü sorguladıklarını göstermişlerdir. Rap

belirsiz anlamlar oluşturmaya ve böylece homojenliği ve kesinliği engellemeye çalışmakta. Rapçiler zihinsel üretim hırsızlığı suçlamasıyla örnekleme yaparak alay etmekte ve rap tarihinin eleştirel bir değerlendirilmesini yapmak amacıyla kullanılmaktadır.

Stuart Hall, varolan anlamlandırma olanaklarına karşın yeni belirsiz ve karşıt anlamlar sunan kodlama ötesini (*trans-coding*) şöyle inceliyor:

"Sonuçta, anlam düşmeye ve kaymaya başlar; yeni doğrultulara sürüklenmeye veya kopmaya ya da bükülmeye başlar. Yeni anlamlar eskilerine karşı bağımsızdır. Sözcükler ve imgeler kimsenin kontrol edemediği çağrışımlar içerir ve bu marjinal ya da örtülü anlamlar yüzeye çıkarak, farklı anlamların oluşturulmasına, farklı şeylerin gösterilmesine ve ifade edilmesine olanak tanır" (Hall 1997: 270).

Anlam kaymasının politik mantığı, onu ulus-ötesi ve sömürgecilik-sonrası çerçeveye oturttuğumuzda daha iyi anlaşılır. Daha başka ırkçılık karşıtı girişimler de tarihsel öncülleri olan melezleştirilmiş bir kimlik politikasıyla çalışmaktadır. İrkçilik karşıtı Yurttaşlık Hakları Hareketi ve sömürgecilik karşıtı *Black Power Hareketi* ABD'de 1960'ların devrimci kültürel ortamında siyah kimlikle olumlu bir ilişki kurulabildi. Kimliği karakterize eden siyah olmak (*blackness*) olgusu, güç aldıkları "siyah güzeldir" (*Black is beautiful*) ve "ben siyahım ve bununla gurur duyuyorum" sloganlarıyla artık siyah olmanın olumsuz bir sembol olmaktan çıkmasına katkı sunmuştur. Kimliğin karakterize edilmesi böylece özgüvenle ırkçı gelenekleri yıkmıştır. Bu siyasi bilinçlenme süreci, siyah olmayı farklı yorumlama ve değerini yükseltme girişimlerine etkin biçimde katılan bir popüler kültür ortamı tarafından hızlandırılmıştır. Kimlik siyasetinin bu tarzda üstlenilmesi, gerek Avrupa'da yaşayan siyah diaspora, gerekse de yeni renkleriyle göçmen topluluklar açısından önem taşıyan toplumsal dönüştürücü bir güç olmuştur.

Kaynakça:

Bhabha, Homi (1997): „DissemiNation. Zeit, Narrative und die Ränder der modernen Nation“. In: Bronfen, Elisabeth/Marius, Benjamin/Steffen, Therese (Hg.): *Hybride Kulturen: Beiträge zur anglo-amerikanischen Multikulturalismus Debatte*. Tübingen: Stauffenburg, S. 149-194.

Ha, Kien Nghi (2003): „Die kolonialen Muster deutscher Arbeitsmigrationspolitik“. In: Gutiérrez Rodríguez, Encarnación/Steyerl, Hito (Hg.): *Spricht die Subalterne deutsch? Postkoloniale Kritik und Migration*. Münster: Unrast, S. 56-107.

Ha, Kien Nghi (2010): *Unrein und vermischt. Postkoloniale Grenzgänge durch die Kulturgeschichte der Hybridität und der kolonialen „Rassenbastarde“*. Bielefeld: transcript.

Hall, Stuart (1997): *Cultural Representations and Signifying Practices*. London: Sage

Zaimoğlu, Feridun (1995): *Kanak Sprak*. 24 Mißtöne vom Rande der Gesellschaft. Hamburg: Rotbuch.

Çeviri: Die Gaste

İç İçe Geçmiş Gelecekler

Sömürgecilik*, İrkçilik ve Teori Gerekliliği

Prof. Dr. María do MAR CASTRO VARELA Berlin Alice Salomon Yüksekokulu

Günümüz dünyasında toplumsal eşitsizliğin küresel boyutlarını göz önünde bulundurmayan bir siyasal uygulama düşünülemez. Sosyolog Shalini Randeria, bu bağlamda, siyasal sorumluluğumuzu salt ulusal sınırlar içerisinde belirlememizi pek de mantıklı kılmayan “iç içe geçmiş öykülerden” söz etmektedir. İster iklim değişikliği, ister etnisiteler arası çatışmalar, ırkçılık ya da finans krizi konuları olsun, tüm bu sorun ve krizler tarihsel boyutlarıyla ve ayrıca küresel analizi yapılmadan ele alınamaz. Avrupa'nın tarihi nasıl eski-sömürge ülkelerin tarihiyle iç içe geçmişse, aynı biçimde farklı gelecekler de birbiriyle örülmüştür. Randeria haklı olarak, “post-kolonyal (sömürgecilik-sonrası) toplumların büyük bir bölümünün bakış açısından, küreselleşmenin”, bir taraftan “şimdiki zamanın yeniden sömürgeleştirilmesi, diğer taraftan da geleceğin sömürgeleştirilmesi girişimi olarak yansıdığına” işaret ediyor. Öyleyse gerçek anlamda bir sömürgecilik-sonrası dönemden söz edilemez.

Her ne kadar sömürgecilik-sonrasını (post-kolonyalizm) konu alan önemli yayınlar 1970'li yıllara dayansa da ve “de-kolonizasyon” (sömürgeleştiren tasviyesi) ve “yeni-sömürgecilik” (Kwame Nkrumah) tartışmaları 1950 ve 1960'larda siyasal arenalarda doruğa ulaşmış olsa da, Almanca konuşulan bölgelerde post-kolonyalizm teorisi ancak son yıllarda ciddi bir biçimde tartışılmaya başlandı. Ve konuya ilişkin ilk yayınlar yazınbilimciler tarafından kaleme alınmışsa da (örneğin Edward Said, Homi Bhabha, Gayatri Spivak), post-kolonyalizm teorisi, küreselleşme, insan hakları ve neoliberalizm çevresinde gelişen ve eleştirel bir tavır alan hareketler içerisinde hızla önemli bir bakış açısı olarak öne çıkmıştır. Öte yandan eleştirel göç araştırmaları ve siyasal anti-rasizm, post-kolonyalizm teorisinden önemli ölçüde esinlenmiştir.

Post-kolonyalizm teorisinin başlıca varsayımı, sömürgeci fetihler, boyunduruk altına alma ve dünya topraklarının %85'ine egemen olma gibi olağanüstü olayların – gerek küresel Güney, gerekse küresel Kuzey açısından– ne kolayca açıklanabileceği ne de sonuçsuz kalamayacağıdır. Marksist, feminist ve yapısalcılık-sonrası ana tasarımlar ve metodolojiler kullanılarak, Avrupa merkezli şiddetin sürekliliğini kanıtlayan, Batı'nın bilgi üretimine karşı geniş ölçekli eleştiriler formüle edilmiştir. Baskın temsili politikaların analizi ve ırkçı söylemlerin incelenmesi, aydınlanma projesiyle restleşmeye ayrıca olanak sağlıyor. Böylece sömürgeciliğin sürekliliği ve devam etmekte

* “Koloni” sözcüğü “sömürge”, “Kolonialismus” “sömürgecilik” olarak, “Postkoloniale” terimi, “sömürgecilik-sonrası” ya da “post-kolonyalizm” olarak çevrilmiştir.

olan uluslararası işbölümü, sosyal eşitliğe alan siyasal tartışmalar kapsamına yeniden dahil edilebilmiştir. Nitekim feminist post-kolonyal müdahaleler, sömürgeci egemenlik rejimleri döneminde ve güncel sömürgecilik-sonrası alanlarda ve de göç ile bağlantılı olarak cinsiyet ve cinsellik sorunlarının canalcı önemini sergilemişlerdir.

Post-kolonyalizmin hedefi Avrupa merkezli bakış açılarıyla restleşmektir ve bu amaçla, sömürge ilişkilerinin farklı taraflarının karşılaşmasını ve bu karşılaşmalardan türeyen melezleştirmeleri (Bhabha tarzında) ayrıntılı bir analize tabi tutar. Bu analiz ise, “Batılı teorilerin esas oluşturan statüsünün yerleştirilmesi” olarak betimlenen bir hareketin oluşmasına olanak tanır. Nitekim gelenekselleştirilmiş esaslar olarak olay ve teoriler, sonuçta “diğerleri” tanımının şiddete dayalı yapılandırılmasına ve marjinalleştirilmesine dayanır. Stuart Hall etkili bir tümceyle bu durumu özetlemiştir: “*Batı ve geriye kalanlar*”.

Eğer sömürgeci egemenlik kapitalizmin uygulanmasıyla ilişkilendirilerek salt tek yönlü tanımlanırsa, o zaman ortaya çıkan sorun, ki bu kanıtlanmıştır, sömürgeciliğin kaçınılmaz bir felaket olarak görülmesidir. Marks sömürgeciliği gerçek anlamda vahşi olarak tanımlamasına rağmen, feodal ilişkilerin ortadan kaldırılmasının kaçınılmaz temel koşulu olarak değerlendiriyor. Dünyanın dört bir tarafına yayılan kapitalizmin bir yan ürünü olarak gördüğü sömürgecilik tahlilinden birçok sömürge karşıtı hareketler –her ne kadar bu hareketler Marks'ın teorilerini somut bağlamlara özgü yeniden yorumlamış olsalar da– esinlenmişlerdir. İrkçi yapılar, sömürgeci güç dengelerine iyice nüfuz etmiş olduğundan ve Marksist yazında bu göz ardı edildiğinden, sömürge karşıtı entelektüeller marksist sınıf savaşı düşüncesini daima aşma mücadelesi içinde olmuşlardır.

Yapılan sömürgecilik-sonrası araştırmalar, bir taraftan dekolonizasyon tarihi ve bu tarihle paralel yürüyen ırkçı söylem ve de baskın kültür, dil ve sınıf söylemlerine, post-kolonyalizm savaşımının aktivistlerince (örneğin Frantz Fanon) karşı konulması üzerinde yükseliyor. Diğer taraftan, bu araştırmalar, Batılı aydın geleneklerinin devrimcileştirilmesine, “güç”, “öznellik” ve “direniş” gibi temel tasarımlara karşı koymaya dayanıyor. Her iki an, güç ve egemenlik yapılarının bakış açılarının yinelenmesine ola-

nak tanıyan dinamik bir bütün oluşturmuştur. Post-kolonyal teori, böylece, geniş kapsamlı bir siyasal öneme sahip olan ve bu önemini sürdüren ulus, kültür ve etnisite arasındaki ilişkinin köklü bir yeniden kavramlaştırılmasını olanaklı kılmıştır. Post-kolonyalizm teorisi, tarihsel, siyasal ve sosyal kuzey-güney ve güney-güney bağlantılarını ele aldığından, sömürgecilik-sonrası göçmenlerin durumu ve onların Batı'da yürüttükleri savaşımın incelenmesi en önemli

müdahale alanları arasında yer alır. Edward Said'in 1978 tarihli sömürgeci söylem analizi olarak “*oryantalizm*” (Şarkiyatçılık) ile, örneğin Doğu (*Orient*) tasarımı hakkında bir tartışma açılması başarılıdır ve bu tartışma, bugün İslam karşıtı ırkçılık tartışması çerçevesinde hala önemli savlara sahiptir. Said'in saptadığı üzere, Doğu hakkında olduğu varsayılan bilgi, egemenliğin doğrudan uygulanmasına yararıdır ve bu anlamda hiçbir zaman zararsız olmamıştır. Biz burada daha çok bilgi ve güçten oluşan bir ekiple karşı karşıyayız. Sömürgecilik-sonrası yaklaşımlar bu noktada güç ve bilginin salt ulusal düzeyde gösterdikleri çeşitlilikleriyle ilgilenmiş, onları küresel bir görüngü olarak incelemiştir. Said'den sonra Fernando Corolin (2002) “*Batılılık*” (*Okzidentalismus*) tasarısını formüle etmiş ve onun yardımıyla Batılı eşitlik tasarımlarının dışlamaları nasıl yarattığını göstermiştir. Böylece Corolin, bakış açılarını, “*temsilin orantısız karakterine [...] yönlendiriyor. Temsillerin eşitsizliklerde yatan kendi oluşumunu gizleme ve tarihsel bağlantılarını kesme gücü, bu şekilde göze çarpmaya başlıyor*”. Artan göç ve mülteci hareketleri ışığında, metropol bölgelerde, göç süreçlerinin ve ulus-ötesileştirmenin post-kolonyal analizi giderek önemli bir rol oynuyor. İrkçilik karşıtı politikalar, eleştirel ırkçılık teorileri, multikültüralizm tartışmaları bu noktada “sömürgecilik-sonrası göçmen kadını” konumu çok tartışılan bir özneye dönüştürmüştür. Sömürgecilik-sonrası göçmenlerin Avrupa'daki yaşamını belirleyen günlük ırkçılık deneyimleri, böylece sürekli göndermelerde bulunulması gereken önemli bir siyasal düzleme dönüşmektedir.

Bunun yanı sıra eleştirel bir müdahale olarak post-kolonyalizm, Avrupa'nın gelişim politikası hakkında yeni izlenimler edinme olanağı sunmuştur ve sömürgeciliğin çağdaşlaşma adına kurduğu kapitalist ve ataerkil sömürü yapılarını ayrıntılı olarak

incelemiş ve sorgulamıştır (örneğin Ilan Kapoor). Sömürgeci geçmişin özeleştiril sorulanması olmadan dayanışmanın da olmayacağı savı öne açılan siyasal kabullerin sadece biridir. Burada daha önemli görünen, “Avrupa'nın yerelleştirilmesi” (Dipesh Chakrabarty) anlamında sömürgeleştiren tasviyesi projesini reformize etmektir. Sömürgecilik karşıtı direniş savaşçısı ve psikiyatrist Martinikli Frantz Fanon, “ırk” ve “sınıf” kategorilerinin bağlantılandırıldığı bir analizi, sömürgecilik karşıtı savaşımında ortodoks marksist teorilerin yetersiz kaldığını göstermek amacıyla sunuyor. Şair ve bir aktivist olan Aimé Césaire –kendisi de Martiniklidir–, aynı biçimde Avrupa ve geriye kalanlar arasındaki kültürel antagonizmaları tekrar öne çıkarmıştır. Sömürgecilik karşıtı savaşçı için Avrupa, çürümenin yaşandığı, manevi ve ruhsal uçurumların yeriydi. Bu düşünceyle arasına sınır koyan Césaire, Avrupalı olmayan uygarlıkların emperyalist istila öncesi işbirliği ve birlikte yaşamının kolektif anlayışı tarafından karakterize olduğunu iddia etmektedir. Bu tür “*temiz*”, “*iyi*” gelenek ve değerlere çok açık bir biçimde sırt çeviren Fanon ise, sömürgeleştirilenlerin yalnızca işgücü elinden alınmışları ve bu işgüçleri sömürülmüşleri değil, ayrıca özneliği değersizleştirilmişleri de kapsadığını saptamaktadır.

Post-kolonyal teorisine sıkça yöneltilen eleştiri, onun yalnızca temsil politikalarıyla ilgilendiği ve soyut adlandırma simgeleştirilmelerini incelediği, ama burada ekonomik üretim koşullarının dolaysız şiddetinin gözardı edildiğidir. Gayatri Spivak ise, yazılarında yalnızca emperyalist sürekliliğe ve işbölümünün güncel biçimlerine işaret etmekle yetinmeyip, emperyalist feminizme ve küresel Kuzeyin “*manevi açıdan öfkeli aktivistlerine*” karşı esaslı bir eleştiri getirmektedir. Felsefeci Nikita Dhawan'ın da ortaya koyduğu gibi, sömürgeleştiren tasviye süreçleri, krizlerle yönetilen insanseverlik (*Philanthropie*) ve insan hakları için öfkeli müdahalelerden daha fazlasına gereksinim duyar.

Sömürgecilik-sonrası teorisinin kavranması her zaman kolay olmamaktadır, çünkü metinler genelde karmaşıktır ve birçok öncül gerektirir. Ancak toplumsal eşitsizliklerin karmaşıklığı, kendimizi basit gerçeklerin kollarına bırakmamıza izin vermez – çünkü kaybedecek çok şey var!

Kaynak:

Castro Varela, María do Mar/Dhawan, Nikita (2005): *Postkoloniale Theorie. Eine kritische Einführung*. Bielefeld: transcript. (die revidierte und ergänzte zweite Auflage erscheint im März 2014).

Çeviri: Die Gaste

Doğumunun 111. ve Ölümünün 50. Yılında (15.01.1902-03.06.1963) Nazım Hikmet Şiirleri Hala Güncel mi?

Carl von Ossietzky Üniversitesi/Oldenburg İmdat ULUSOY

Tarih 23 Şubat 2012. Berlin Gendarmenmarkt'taki konser salonunda 1.200 kişinin katıldığı resmi bir anma töreni düzenlendi. "Bu Almanya için büyük bir utançtır!" diye konuşma yapan Başbakan Angela Merkel'in de katıldığı törende anılanlar, kısa adı NSU diye bilinen Neonazi ırkçı terör örgütü tarafından 2000-2006 yılları arasındaki seri cinayetlerde katledilenlerdi. Sekizi Türkiye kökenli, biri Yunan olan esnaf ve bir Alman kadın polis için düzenlenen anma töreninde, ırkçı terör örgütünün birinci kurbanı olan Enver Şimşek'in kızı Semiya Şimşek ve sekizinci kurban Mehmet Kubaşık'ın kızı Gamze Kubaşık da program çerçevesinde birer konuşma yaparak, sonunda Nazım Hikmet'in "Dave" şiirinin son bölümünü Almanca ve Türkçe okumuşlardı.

Adalet isteyen bir *çığlık* ve insanlığa bir *çağrı* gibi salonda yankılanan bu şiirin verdiği mesaj hem törendekiler hem de bunu daha sonra medyadan izleyen milyonlarca insan için, oldukça düşündürücü, öğretici ve de ibret vericiydi:

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine
Bu hasret bizim

Daha 1947 yılında bu dizeleri yazarken N. Hikmet, şairce öngörüsü ve sezgiyle günümüzde karşılaşılabilecek böylesi utanç verici, insanlık dramlarının yaşanması için adeta o günlerden uyarıda bulunuyor ve yeryüzünde insanları beraber yaşadıkları toplulukları bir ormana benzeterek, insanların da ormandaki ağaçlar gibi özgürce ve beraber yaşayabileceğinin mümkün olduğunu da söylüyordu; hem de oldukça yalın ve çarpıcı dille: Yakınızdaki bir ormana gidin, bakın, oradaki birbirinden farklı ağaçlar, bitkiler, çiçekler aynı havayı soluyarak, aynı topraktan beslenip aynı güneşin altında nasıl birlikte ve eşit yaşıyorlarsa, insanlar da bunu örnek alarak barış içinde ve kardeşçe yaşayabilir, diyordu kısaca ...

Almanya'da 80'li yıllardaki barış hareketinden, her dönemde ırkçılığı protesto eden toplantı ve mitinglere kadar tüm etkinliklerde; hatta Almanya'daki ders kitaplarında bile yer alan, sanki bir atasözü, özdeyiş gibi çok tanınan ve bilinen "Dave" şiirinin bu son kıtasını, zaman zaman Türkiye'de kimi başbakanlar ve cumhurbaşkanları da bazı uluslararası toplantılarda okumaktan çekinmediler. Oysa ne yazık ki, onlar yabancı konuklarına göz boyayan bir anlayışla bu şiiri okurken, şairin bu ve benzeri şiirleri, bırakın okullardaki ders kitaplarını veya kütüphaneleri, kitapçılarda veya evlerde bulundurulması sakıncalı bulunuyor hatta yasaklanıp suç unsuru olarak görülüyordu.

Bugün bile Almanya'da Almanca ders kitaplarında yer alan, birçok kentte barışı ve kardeşliği simgeleyen "şiir anıtı" gibi benzer projelerde yer verilen "Dave" şiiri ile N.

Hikmet, Berlin'deki anma töreninde ırkçı Neonazi terör örgütünün kurbanlarıyla beraber olup hem onların acılarını paylaştı hem de "Bu hasret bizim!" diyerek ayırım yapmadan onlarla birlikte olup herkese barış içinde birlikte ve eşit yaşamak için çağrıda bulundu.

21. yüzyılda sadece başka bir ülkeden, başka kültürden geldikleri için katledilen bu insanlardan ikisinin, bu ülkede, yani Almanya'da doğup büyüyen çocuklarının, devletin en üst düzeyde temsil edildiği 1.200 kişilik bir anma toplantısına Nazım Hikmet'i de yanlarına alarak kürsüde konuşmaları gururlandırmanın ötesinde, insanlık adına çağrıda bulunmaları ders ve ibret verici, belleklerde kök salması gereken bir tabloydu.

20. yüzyılın en büyük şairlerinden olan N. Hikmet, sadece Türk şiirine getirdiği yeniliklerle değil, yaşamın her alanını ilgilendiren, her konuda adeta şiirlerin en güzelini yazdığı için ülkesinde kendisinden sonra gelen hemen tüm şairleri derinden etkilemiştir. "Bulutlar adam öldürmesin" diyerek savaşlara ve atom bombasına karşı tutumu ve şiirlerinin yanı sıra, barıştan sevgiye, doğa ve çevre sevgisi, dünya halklarının özgürlük ve demokrasi kavgasına destek veren, haksızlıklara, baskıya karşı koyan, "Kardeşlerim/Bakmayın sarı saçlı olduğuma/Ben Asyalıyım/Bakmayın mavi gözlü olduğuma/Ben Afrikalıyım..." diyerek insanlar arasında hiç ayırım yapmadan dünyada herkese seslenen şiirler yazıp dayanışmada bulunduğu için ünlü Türkiye sınırlarını aşmış evrensel bir şair olarak tarihteki haklı yerini alan bir dünya vatandaşıydı.

Köln Üniversitesi'nde öğretim üyesi olarak çalışırken ilk Türkçe öğrenmeye N. Hikmet'in şiirleriyle başladığını anılarında anlatan Prof. Norbert Mecklenburg, 80'li yıllarda Almanya'daki barış hareketinin eylemlerinde savaşa, militarizme ve insanları atom silahlarıyla yok etmeye karşı çıkan şairler arasında N. Hikmet'in de ünlü "Kız Çocuğu" şiiriyle "Kapıları çalan benim/Kapıları birer birer/Gözünüze görünemem/Göze görünmez ölümler..." diyerek yerini aldığını belirtir.

Tanınmış gazeteci ve yazar Zeynep Oral da Altay Dağları'nda karşılaştığı Altaylı kadınlarla ilgili bir anısını şöyle anlatır:

"(...) Altay Dağları'ndayız... Bizim Türkçe konuştuğumuzu duyunca Altaylı kadınlar irkildiler. Vera onlara Rusça olarak, benim Türk olduğumu söyleyince inanmadılar. "Hele bir Türkçe konuşsun" dediler... "Bir, iki üç..." diye saymaya başladım. "Yok bunu herkes ezberler, başka şeyler söyle" dediler... Başka şeyler söyledim. Bir türlü ikna olmadılar. Sonunda Vera'ya, "Sor bakalım bu Türk'e, Nazım Hikmet'i bilir miymiş? Gerçekten Türk ise, Türkiye'dense, bize Nazım'dan bir şiir okusun o zaman" dediler. Okudum. Yüzlerinde gülümseme, dinlediler ve sonunda boynuma sarıldılar..."

Neruda ve Brecht de N. Hikmet'in hem çağdaşı hem de görüşüp buluştuğu dostlarındandı. Almanya'daki bir yayınevi Bertolt Brecht'in (1898-1956) toplu eserlerini 2008 yılında 13 cilt halinde yeniden yayınladı. Adına onun tiyatro anlayışını yaşatan tiyatro kurumları var. Ünlü sinema oyuncusu ve şiir yorumcusu Mario Adorf daha önce 80'li ve 90'lı yıllarda onun birçok tiyatro oyunlarını sahnede canlandırdığı için, bir defasında da onun gezi notlarından, kısa öykülerinden ve şiirlerinden oluşan bir okuma programıyla 2000'li yıllarda bir turne organize ettiklerinde, basından ve eleştirmenlerden gelen bir soruyla karşı karşıya kalır: Günümüzde Brecht'e hala ihtiyaç var mı?

Sinema oyuncusu olmasının yanı sıra ve kendisi adeta B. Brecht'in eserlerinin yeniden yaşatanı olarak görülen Mario Adorf'un bu soruya vereceği yeterli ve net cevabı vardır: "Bana soruyorlar: 'Günümüzde hala Brecht'e ihtiyacımız var mı?' diye. Onlara bir kez daha söylüyorum: Eğer bu ülkede 'kahverengi terör' (Neo-nazi terör) hala sokaklarda dolaşıyorsa; insanlar farklı dilleri, düşünceleri, tenleri ve kültürleri nedenleriyle tehdit ediliyor, saldırılara uğruyorlarsa, evet, ne yazık ki bugün de hala Brecht'e ihtiyacımız var..."

Bu soruya verilen yanıt günümüzde Nazım Hikmet ve onun şiirleri için de elbette geçerlidir. Yaşamını insanlığın mutlu ve aydınlık geleceğine adanmış, 20. yüzyıl dünya edebiyatının ve Türk şiirinin evrensel büyük şairlerinden birisi olarak tüm yapıtları ile her zaman saygıyla ve sevgiyle anılacaktır. Çünkü şiirleri hala güncel ve hala geçerli...

Bertolt Brecht'in kızı Hanne Hiob-Brecht, "Her ikisi de, Nazım Hikmet gibi Brecht de sürgünde yaşamak zorundaydılar. İkisi de insancıl bir dünya için mücadele ettiler ve ikisi de bu yüzden kovuşturulmaya uğradılar" diyerek, Nazım ve Brecht'in birbirlerini çok iyi tanıdıklarını anlatırken, ırkçılık, baskı, savaş ve açlıktan kaçan insanların yaşamını konu edinen Almanya'daki gösteri programlarında her iki şairin de şiir ve yazılarını kullandığından söz eder.

Dünya görüşüne karşı olduklarını ileri sürerek kamuoyunda ondan ve şiirlerinden nefret ettiklerini söyleyen karşıtları bile, Türkiye'de onun şiirlerini gizli gizli okuyup ezberlemişler ve bunu da daha sonra utana sıkıla itiraf etmişlerdir. Türkiye'den Moskova'ya iş ya da gezi amaçlı gidenler, her ne hikmetse ülkedeyken adını duyduklarında bile yüz çevirip kulak tıkayanların, orada bulunan mezarını ziyaret edip resim çekilmeyi de hiç ihmal etmediklerini zaman zaman basından duyup öğreniyoruz.

Bugün hangi ülkeye gidersek, geçmişte o ülke edebiyatına, sanatına, kültürüne katkıda bulunmuş önemli yapıtlar geride bırakmış nice ressamlar, şairler, yazarlar ve bilim insanlarına nasıl sahip çıktığını

görürüz. Adlarına önemli müzeler, akademiler, kültür ve sanat okulları açılarak hem yaşatılmaya hem de gelecek kuşaklara aktarılmaya çalışılıyor.

Danimarkalı şair Erik Stinus dünyanın iki ayrı köşesinden gelen ve ülkelerinde kaçak olarak aranan Nazım Hikmet ve Pablo Neruda'yı ilk defa 1951 yılında Berlin'deki bir gençlik festivalinde tanıştığını anlatarak, "O günkü durumda, dünyanın yüreğinin korku ve ümit içinde çarpışması bu Türk şairinin sözcüklerinde" duyduğunu belirtir.

Ve öldüğünde Şili'nin ünlü şairi ve dostu Neruda'ya ölüm denen o sonsuz ayrılığın acısını yaşatarak, "Niçin öldün Nazım? /Ne yaparız şimdi biz/şarkılarından yoksun?" dedirtmiştir.

Yurttaşlıktan çıkarılıp Moskova'da sürgünde yaşamak zorunda kaldığı yıllarda, en sevdiği kent olan İstanbul'daki oğlu Memet'e doğum günü için yolladığı hediye paketinin geri gönderilmesini "Karlı Kayın Ormanında" adlı ünlü şiirinde dile getirmiştir. Ailesi ve yakınları da kendisi gibi baskı ve kovuşturmalara uğramış yıllarca akıl almaz zorluklar ve koşullar içinde yaşamak zorunda kalmışlardır.

Ünlü mizah yazarı Aziz Nesin'in, oğlu Memet'in mahalledeki çocukluk yıllarıyla ilgili söyledikleri çok çarpıcı ve ibret vericidir: "Ey Memo, Türk halkının özlemini ve duygularını ölümsüz dizelere döken Nazım'ın oğlu! Hatırlıyor musun? Yaştlarınla İstanbul-Kadıköy'deki evinizin önünde oynuyordun. Oyun arkadaşların evden ailelerinin akıl almaz kıskırtmalarından dolayı daha çocuk yaşta olmalarına karşın sana nasıl da vahşice saldırmışlardı. Babanı kötülediler durmadan. Ama sen hiç ağlamadın. Bir ağaca tırmanıp en yüksekteki bir daldan onlara şöyle seslendin: Benim babam büyük bir şair!"

"Sevdadan da, barıştan da, hayattan da ölümünden de, kederden de umuttan da umutsuzluktan da söz açıyorum. İnsana ait olan her şey şiirime de ait olsun istiyorum. Okuyucum bende bütün duygularının ifadesini bulsun. (...) Ben hem bir tek insana, hem milyonlara seslenen şiirler yazmak istiyorum. Hem bir tek elmadan, hem sürülen topraktan hem zindandan dönen insanın ruhundan, hem insanların daha güzel günler için savaşından, hem bir tek insanın sevda kederlerinden bahseden şiirler ... Hem ölüm korkusundan hem ölümünden korkmamaktan bahseden şiirler yazmak istiyorum."

Ve bugün onun bu yazdıklarına, yine onun izniyle küçük bir ekleme yapılabilir: Hem de 21. yüzyıl Avrupası'nın göbeğinde, sadece başka bir ülkeden ve başka bir kültürden geldikleri için acımasızca katledilen insanların acısını, çığlığını, çağrısını ve hasretini paylaşmak için...

Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür
Ve bir orman gibi kardeşçesine,
Bu hasret bizim !

Dil Sözleşmesi ve Kurumsallaşma

Nihat ERCAN

Diğer canlılardan farklı olarak insan “eksikli” doğar, eksikli yaşar ve eksikli olarak ölür. Hayvanlar ve bitkiler yaşamlarını kendi kendilerine sürdürebilecek donanımlarla dünyaya adım atarlar. Onların belirli bir süre yaşamda kalma, kendilerinden sonra gelecek kuşakları var ederek sürekliliklerini koruma gibi sınırlı bir işlevleri bulunur. Genelde insan kendisini, çevresini değiştirme, geliştirme, dönüştürme gereksinimiyle konuşmaya, düşünmeye, düşüncelerini uygulamaya geçirmeye yönelik istenci olan, bilinçli bir tarihsellik anlayışı, her şeyi anlamlandırma yetisi ve donanabilirlik özellikleri olan, yaşamı boyunca gelişen, mutlak yetkin olamayan bir varlıktır. Bu nedenle insanın biyolojik-fiziksel ve tinsel olarak doğuştan yetersizliği, eksikliği, düzenli bir gelişimin sağlanması için, bakıma-korunmaya, eylemlerini ereklerine yönlendirmeye, değerleri edinmeye, onları içselleştirme, sürekli eğitilebildiği için eğitime gereksinimi vardır. İnsan, kendisinin de bir parçası olduğu doğa temelinde; düşünme, öğrenme, bilme yapma-yıkma-kurma, sına-yanıma-doğrulama edimleriyle yarattığı “teknoloji/ideoloji uygarlığı” içinde tarih boyunca gelişen toplumsal yapılarla bu “eksiklik”ten yetkinliğe doğru ilerlemektedir. Fiziksel evren temelinde dayanan, kurduğu ve geliştirdiği “ekinsel-uygarlık evren”indeki devingenliğiyle yetinmez, daha ilerisine, doğaüstüne (metafizik) de uzanır... (Bkz.T. Mengüşoğlu, *İnsan Felsefesi*)

Tüm yapıp-etmeleri, tüm eylemleri, bilim, teknik, ekonomi kurumları; dinsel inançları, sanatsal doyumlara, etik değerleri, felsefe kuramları onun yalnız yapamadığı, diğer insanlarla birlikte örgütlenmesiyle başarılan birikiminin sonucudur. İnsanlığın bu ortak birikimi, onun toplumsal gelişiminin de kaynağıdır. Bu kurumsallaşmış kaynak (kültür/uygarlık), varlığını sürdürmesi ve gelişmesi için insana/topluma önemli olanaklar sağlamıştır. Genel bir tanımlamayla, maddi uygarlık alanı teknoloji, tinsel uygarlık alanı ideolojidir, saptaması yapılabilir. Bu ikilinin karşılıklı kurumsal etkileşimi toplumsal gelişimin niteliklerini belirler. (Bkz. E. Kongar, *Toplumsal Değişme*.)

Geniş açıdan bakılırsa örgütsüz birey yoktur, o doğumuyla birlikte kendisini bir biçimde örgütsel bağlar içinde bulur. Bu örgütlenmede insan hem etken ve hem de edilgen olabilir. Edilgen insan/birey hazır bulduyuyla yetinir, onun tutsağı olur. Var olanla yetinmeyen etken birey özgürleşerek, yaşam koşullarını değiştirmek ister. O sürekli arayış içinde yetkinleşmek için devinirken, yaratıcıdır, eylemsel bütünlük içinde çelişkili, sına-yanımlarıyla yıkıcı-kurucudur. Bu anlamdaki özgürlük bireye eylemlerinde sorumluluk da yükler kişileştirir onu. Yalnızca, özgür birey eylemlerinde sorumludur. Onun bu özgürlüğü mutlak değil göreceli bir özgürlüktür. İnsan kendi bireysel bitişine engel olamayan eksikliğine yenik düşmeyi özgür istenciyle ilişkilendirirken zorlandığından, göreceli huzuru toplumsal süreklilikte örgütlenmeyle, kurumsallaşmayla bulmaya çalışır. Örgütlenmenin etkin yapılarını, kurumlarını din, anadili-kültür, sanat, bilim-teknik, hukuk, ve devlet-demok-

rasi oluşturur. (Bkz. J.P Sartre, *Varlık ve Hiçlik*.)

İnsanın bu özellikleri, onun yaşamda kalması için çevresine uyum göstermesi, kendisi çevresine uyamıyorsa çevresini kendisine uyumlu olacak biçimde değiştirmesi, sürdürülebilirlik açısından da, bunların diğer insanlarla birlikte, toplum içinde, kurallara bağlanması, kurumsallaşması zorunluluğu vardır. Bu bağlamda kendisini çevreye uyumlaması da (entegrasyon), çevresini kendisine uyumlaması da, bütünlük anlamıyla bireysel değil örgütsel-kurumsal olarak gerçekleşir. Tüm evrende ve toplumsal yaşamda her şey ölçülü bir yapıda bütüne uyarlanmış olarak var olur, bu yapıyı biz o ölçülülük oranında anlar, görür, ve bilebiliriz. Belli yapılar korunmadıkça söz konusu fiziksel varlıklar gibi toplumsal varlıklar da yok olur, yeni bir yapıya evrilir ve özellikleri başkalaşır. Bilindiği gibi, evrende hiçbir varlık yok olmaz, başka özelliklerle yeni varlıklara ya da enerjiye vb.’lerine dönüşür. Bu kural toplumsal varlıklar, yapılar ve olaylar için de geçerlidir. Atomik, bireysel kalınarak gerçekleşen bütünlüklemeye, uyuma entegre olmak denemez, bu bir erime, özümleme sürecidir ki bunun adı asimilasyondur.

Kültürün ve anadilinin örgütlenmeden bireysel alanda kalması durumunda, önce zayıflamaya sonra erimeye ve uzun sürede de yok olmaya gittiğini tarih sayısız örnekleriyle somut olarak gösterir. Örgütlenmenin hem aracı ve hem de amacıdır bu etmenler. Özellikle de anadili bu bağlamda temel işlev görür. Dil diğer özellikleri yanında en başta iletişim aracıdır, bir adım ileriye giderek denebilir ki, dil örgütlenmenin temel aracıdır. Anlaşılabilir en yetkin biçimiyle anadille gerçekleşir. Anlaşarak ilişki kurulur ve örgütlenir, bunun kalıcı olabilmesi için de anadilin kurumsallaşması gerekir. Bir bireyin en doğal, bir toplumun en yaşamsal örgütsel-kurumsal alanı anadili ve bu özde varlığını sürdüren ve gelişen kültürüdür. Bu bağlamda, anadili toplumsal bir kurumdur, o topluma kimi özellikler vererek bir kimlik kazandırır. Anadiliyle kimlikli toplum olma arasında doğrudan bir bağ vardır. Toplum anadilini, anadili de toplumu hem yaratır, hem de yaşatır, geliştirir. Kurumsallaşmayan anadili erir yok olur. Anadiliyle kurumsallaşmayan topluluklar da erir yok olur. Bunun için anadille, kültürel-ulusal toplum olma birbirinin hem nedeni hem sonucudur. Birlikte var olurlar, ayrılıkta yok olurlar.

Bu anlamda kurumsallık kendisini, ailede, derneklerde, okullarda, yüksek okullarda, camilerde, cemevlerinde, kitaplarda, kütüphanelerde, gazetelerde, dergilerde, tiyatrolarda, folklorlarda, korolarda, sinemalarda, radyolarda, televizyonlarda, internet sitelerinde, telefonda, kahve ve lokantalarda, resimlerde, bayramlarda, düğünlerde törenlerde, kutlamalarda, tartışma-bilgilendirme toplantılarında araç-gerece sinmiş, taşı toprağı biçimlendirmiş ve ete kemiğe bürünmüş kimlikte somutlar. Dil bu kurumların hem tutkalı hem de onlarla birlikte ortak yaşam alanı bulan varlıktır.

Dil “anlatan-anlayan” ilişkisi içinde bütünsel bir yapıda oluşmuş ve gelişmiştir. Top-

lumsal/tarihsel süreçte bu yapı çift yönlü işlevliliğiyle belki de ilk evrensel “anlaşmaya-sözleşme”ye dönüşmüştür. “Ben-Sen-O” ilişkiler üçgeninde uzlaşım; Önce “ben” ve “sen”de sonra da “O”na o demekte uzlaşmıştır. “O” üçüncü bir varlığın adıdır artık: “O” somuttur, soyuttur, bir sözcüktür, üzerinde anlaşma sağlanmış bir kavramdır. Bu kavramın yöneldiği nesneyle örtüştüğü “ben” de “sen” de herkesçe kabul edilmiş, uzlaşım, sözleşme gerçekleşmiştir. Çocuk, toprak, kuş, demokrasi, sevgi sözcükleri herkesçe aynı anlamda kullanılıyor, anlıyor ve böylece de anlaşma sağlanıyor; alışkanlıklar, gelenekler kavramlara, kurallara dönüşüyor, bu kurallar süreklilik kazanarak kurumsallaşıyorlar. Bu ilk uzlaşma, söz konusu “sözleşme”nin dilin anlaşma aracı olarak kullanılmasının temelini oluşturmuş olmalıdır. İlk sürekli uygulama ana-baba ve onların çocukları arasında bu sözleşmeye uyularak kendi dilini çocuklarına öğretme içgüdü, gelişerek yaygınlaşarak öğretme-öğrenme eğitim kurumlarının özünü oluşturur olmuştur. Bu anlaşmayı kurumsal olarak sağlayabilen insanlar önce aile benzeri toplulukları sonra boyları, soyları, giderek ulusları oluşturmuş ve en yetkin kurum olarak devletleri kurmuşlardır. Dille anlaşmanın gelişmesiyle kültürler de gelişmiş, insanlar bu kültürlerin içinde bir kişilik kazanmış, kültürel/ulusal/tarihsel kimlikler oluşmuştur. Bir yönüyle kendine özgü geliştirdiği kültür/uygarlık özellikleri onu başkalarından ayırırken, diğer yönüyle, insan olarak evrenselliği de yakalamak istenciyle, anadilinin yanında yabancı dilleri ve kültürleri de öğrenme gereksinimi, hatta zorunluluğunu duymuş, böylece tüm insanlık birbirinden beslenmiştir.

Bu dil/kültür sözleşmesinde aile (okullar) verici öğretme yükümlülüğü olan öge, çocuklar (öğrenciler) alıcı öğrenme gereksinimi olan ögedirler. Diğer kurumlar da sırayla ya da eş zamanlı olarak bu sözleşmedeki işlevlerini yerine getirir. Toplumun yaşaması gelişerek sürdürülecekse, bu sözleşmenin tarafları yükümlülüklerini yerine getirmek zorundadırlar. Denebilir ki bu sözleşme belki de insanlık tarihinin, insanın toplumsallaşmasının, giderek kurumsallaşmasının yazgısı, görünmez belgesidir. Tüm sözleşmelerin anası, insanların doğal ve toplumsal/kültürel genlerinde işlevselliği olan, daha “ilk-söz”le başlayan, her insanla, her kuşakla yenilenen ve insan soyu bitmedikçe etkinliği, bağlayıcılığı sürecek evrensel/uygarlık sözleşmedir.

Sonuç olarak denilebilir ki, dil ile, en başta da anadiliyle kurumlar arasında karşılıklı işlev bir bağ ve etkileşim vardır. Bu bağ, doğal/toplumsal gizli bir sözleşmedir. Bu sözleşme, günlük yaşamda genellikle pek fark edilmez, bilinmez bir alışkanlık olarak içselleşmiş, toplumsal yaşam biçimi olmuştur. Ne zaman bu sözleşmeye uyulmaz, gözardı edilirse, o zaman çözülmüşlük ve giderek çöküş olarak tüm sorunlarıyla kendisini gösterir bu tarihsel belge. Tıpkı hava gibi, su gibi, sağlık gibi sevgi gibi, yok olunca varlığı, anlamı, değeri anlaşılır. Bu nedenle, en temel görev, bu kurumların anası “sözleşme” varken onun değerini bilmek, gereğini yapmaktır.

... dil ile, en başta da anadiliyle kurumlar arasında karşılıklı işlev bir bağ ve etkileşim vardır. Bu bağ, doğal/toplumsal gizli bir sözleşmedir. Bu sözleşme, günlük yaşamda genellikle pek fark edilmez, bilinmez bir alışkanlık olarak içselleşmiş, toplumsal yaşam biçimi olmuştur. Ne zaman bu sözleşmeye uyulmaz, gözardı edilirse, o zaman çözülmüşlük ve giderek çöküş olarak tüm sorunlarıyla kendisini gösterir bu tarihsel belge.

Okulların Kültürlerarası Açılımı

Bielefeld Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dr. Faraj REMMO

Okulların, dersin ve öğretmenler odasının kültürlerarası açılımı tartışması mültikültüralizm, entegrasyon, içselleme (*inklusyon*) ya da farklılık (*diversity*) kavramlarıyla yürütülüyor. Göç kökenli insanlar artık 60'lı yılların "yabancılar pedagojisi" modeline ya da 80'li ve 90'lı yılların "mültikültüralizm" ilkelerine dayanarak köken, etnisite ya da din boyutlarına göre gruplandırılmaz. Nitekim bu azınlıkların eşit katılımının bu paradigmalarda temelinde talep edilmesi pek de olanaklı değildir. Sayısız okullar yıllar önce bunu anladı. Böylece sunulacak pedagojik çözüm, ancak kültürlerarasılığa yönelen bir okul olabilir, farklılıklarla ilişkinin –salt etnik hatlar boyunca değil– her yönüyle "normal" olduğu bir okul. Günlük okul yaşantısının görevleri olarak tanımlandığında bunun anlamı, bazı noktalarda burada değinilmiş olsun, kendi okulunda varolan ayrımcılığın ve yaratılan mağduriyetlerin saptanması ve de bunların aşılabilmesi için tasarımların geliştirilmesidir, okulların içe ve dışa dönük açılımıdır, öğrenim içeriklerinin etnosentrizm ve ırkçılık içerip içermediğinin incelenmesidir.

Okulların açılımı, yabancı bir kültür çevresiyle ya da yabancı bir kültüre ait insanlar ile uygun ve başarılı bir iletişime geçme becerisi anlamı taşıyan kültürlerarası yeterlik eğitiminin bir parçası olarak, edinilen deneyimlerin aktarımını ve üzerinde düşünülmesini kolaylaştırır (Hinz-Rommel, 1994). Etkileşimden tat almanın, özgüven, öz kültür bilinci, stres karşısında hoşgörülü olma, empati ve dilin bilinmesi ve de çelişiklere ve çatışıklara katlanabilme becerisinin, özellikle açık durumlarda, okul gezileri ve kültürlerarası projeler kapsamında etkin biçimde alıştırmaları yapılabilir.

Sınıflarda dilsel ve kültürel çeşitlilik günlük yaşantının bir parçasıdır ve göç kökenli öğretmenler de artık öğretmenler odasına dahildir. Ancak son derece seçici bir sistem olan Alman eğitim sistemi, okula başlama koşulları elverişsiz çocuklara hiçbir fırsat tanımıyor. Genelde başarı değerlendirilmesi ve seçme, öğretmenlerin en temel görevini oluşturuyor. Bu seçicilik, "kurtulma/atma anlayışını" elverişli kılıyor. Göçmen gençlerin *hauptschule*lerde yoğunlaştırılması, onlara a) sınırlı mesleki perspektifler sunuyor ve b) kültürlerarası öğrenimi boşa çıkarıyor.

Bir dizi nitel araştırmada eğitim personelinin açıklamalarında şunlara rastlanmıştır:

- Yabancı "anlayış" ve "geleneklere" yoğunlaşmak,
- Müslümanlara karşı genelleyici köktendincilik şüphesi,
- Ayrım yapma konusunda körleşme,
- Olgunlaştırmamak, paternalizm, acıma,
- Sert bir dille asimilasyonun istenmesi,
- Bir sonuç getirmeyen ya da dışlayan hoşgörü ("farklı gelenek"),
- Uygarlaştırma misyonu eğilimi,
- Kendi değerlendirme modelini sorgulamama,
- Yabancılaştırıldığını kabullenmeme.

Heitmeyer'in araştırmalarına göre, İslamofobi de özellikle orta sınıfa ait kesimlerde yaygın. Gerçekleştirdiğimiz bir ankete göre (Wagner ayrıca 2001), öğretmenlerin çoğu, sınıfta yapılan yabancı düşmanı açıklamalar karşısında son derece hassas. Kendi okullarının etki alanlarında gerçekleşen kurumsal ayrımcılık ise neredeyse hiç algılanmamaktadır. Ankete katılanların yalnızca %42'si eğitim sisteminin mağduriyetler ya-

rattığını düşünüyor (Auernheimer ayrıca 1998).

Kültürlerarası çalışmanın ilkeleri eşitlik ve kabul etmektir. Eşitlikten, güçlülerin de yardımıyla zayıfların desteklenmesi, seçme mekanizmalarının incelenmesi ve ayrımcılığa karşı bilincin harekete geçirilmesi anlaşılmaktadır. Kabul etmek genel olarak öğrencilerin yaşam deneyimlerini, özneldan değer taşıyan sembollerini ve kültürel uygulamaları kabul etme anlamı taşımaktadır.

Kabul etmek, aynı zamanda, "paradoksal eylem yönelimi" ya da eylemde bulunma istemidir (Paul Mecheril 2005). Çünkü bu çelişki, bireyin kendi kişiliğini gerçekleştirmek için kendi kültürel kaynaklarına gereksinim duyduğu varsayımına dayanmaktadır. Aynı zamanda kabul edilmeye dönük çabalar, bireyin gelişmesini engelleyen atıflarda bulunulması tehlikesini içinde barındırır. Doris Edelmann'ın (2007) Zürih ilkokullarında gerçekleştirdiği bir araştırmada, öğretmenlerin heterojenlik ile ilişkileri noktasında altı farklı tarz saptamıştır. Edelmann bunlardan ikisini kooperatif olarak adlandırmaktadır. Öğretmenler yenilikçi bir ekibe dahildir. Bu, çokdilli ve mültikültürel sınıflarda çalışmak için en iyi önkoşuldur.

2011'den bu yana Bielefeld ve tüm Kuzey Ren Vestfalya'da, ilk ve ortaokullarda yapılan kökendili dersi öğretmenleri için bir toplantı dizisi gerçekleştiriliyor. Bu toplantılarda çokdilliliğe ve çokdilliliğin pratik uygulamasına ilişkin bilimsel bulgulara ağırlıklı olarak yer veriliyor. Öte yandan "göç biyografisine sahip bir öğretmen adayları ağı" kuruldu. Burada göç özgeçmişli bulunan öğrenciler öğretmenlik mesleğine kazandırılıyor ve öğretmen eğitimi gören, göç

geçmişine sahip üniversite öğrencilerine, akademik öğrenimleri süresince ve sonraki dönemde (yüksek lisanstan stajyerliğe geçiş) bu ağ tarafından eşlik ediliyor ve danışmanlık hizmeti veriliyor. Kuzey Ren Vestfalya Göç Kökenli Öğretmenler Ağı, Alman kökenli olmayan insanların gelişim olanaklarına güvenle bakıyor. Bunun dışında Eylül 2011'de göç kökenli ve göç kökenli olmayan öğretmenler için bir müdevim masası oluşturuldu. İki ayda bir gerçekleşen görüşmelerde farklı ülkelerin okul sistemleri, farklı ülkelerde göçmenlere yaklaşım, entegrasyona karşı içselleme vb. konular tartışılıyor. Kökendili dersi öğretmenleri için düzenlenen toplantı dizisinden, müdevim masası ve öğretmenler ağından vb. sorumlu kişi, Entegrasyon ve Kültürlerarası İlişkiler RAA Bielefeld Müdürü Nilgün İsfendiyar'dır.

Hayat dolu ortamlar ve yapılandırılmış öğrenim ve yaşam alanları olarak okullar, böylece genç insanlar için, gelişmeye devam eden mültikültürel bir topluma ve de küreselleşme ve uluslararasılaşma yoluyla hızla kaynaşan dünyaya etkin katılımın sağlanması açısından gerekli değerlerin ve temel yeterliklerin aktarılabilmesinde ana mekanlardır. İnsansal, demokratik bir toplumun yapılandırılması –eğitim süreçlerinin tarafları bu fırsatı gördüğü ve değerlendirdiği an– okullarda başlar.

Ancak çoğunluk toplumu olarak adlandırılan kesimin açılım süreçlerini başlatması yeterli değildir, bu noktada göçmenlerin öz örgütlenmelerine (MISOS) önemli bir rol düşüyor, nitekim bu rol, eğitim politikalarının kamuoyu çalışmalarına müdahale (katılım) etmektir.

Çeviri: Die Gaste

"Göçmenler Öğretmen Olacak" Sempozyumu Yapıldı

21 Nisan'da Almanya Türk Öğretmen Dernekleri Federasyonu (ATÖF) ve Almanya Türk Toplumu (TGD) tarafından "*Göçmenler Öğretmen Olacak*" başlıklı bir sempozyum düzenlendi. Sempozyumda öğretmenlik mesleğine teşvik edici etkenlerin neler olabileceği konusunda çeşitli düşüncelere yer verildi ve öğretmen ağları (*Netzwerk*) aracılığıyla öğretmenlik mesleğine teşvik projeleri tanıtıldı.

Sempozyumun açış konuşmasını yapan ATÖF başkanı Yücel Tuna, Almanya'da üniversitede eğitim gören Türkiyeli gençlerin sayılarının ve öğretmenlik mesleğine olan ilginin giderek arttığına dikkat çekti. Öğretmenlerin toplumun örnek insanları olduğunu ve öğretmenliğe olan ilginin artırılmasını istediklerini ve yabancı öğrencilere yönelik yapılan ayrımcılığın göçmen öğretmenlerin sayısının artmasıyla birlikte

değişebileceğini belirtti.

Frankfurt Başkonsolosu Ufuk Ekici konuşmasına, on altı yaşına kadar Almanya'da yaşadığını ve kendisinin de göçmen kökenli olduğunu söyleyerek başladı. Türkçenin önemine vurgu yapan Ekici, eğitimle ilgili tüm çalışmalarını desteklediklerini belirterek "Göçmen Türk çocukları da her çocuk gibi zekidir" dedi.

Hamburg Üniversitesi'nden Prof. Dr. Ursula Neumann, göçmen kökenli öğrencilerin eğitim durumları hakkında bilgi verdi. Prof. Neumann, genel olarak çizilen tabloda olumsuz yönün, gerek göçmen ailelerde gerekse de Alman ailelerde, sosyal katman aidiyetinden kaynaklanan risklerin, çocukların eğitim sürecini doğrudan etkilemesi olduğunu belirtti.

Nurten Karakaş'ın Georgie Araştırması kapsamında göç kökenli öğretmenlerin

karşılaştığı çeşitli ırkçılık ve ayrımcılık olaylarına çarpıcı örnekler vermesinin ardından, göç kökenli öğretmen ağları (*Netzwerk*) ve bu ağların öğrencileri öğretmenlik mesleğine teşvik etmek amacıyla gerçekleştirdikleri çalışmalar ve projeler tanıtıldı.

Sempozyumun son bölümünde, Mainz Üniversitesi Çeviribilim Bölümü öğretim üyesi Dr. phil. Şebnem Bahadır, her şeyden önce sistematik düzlemde değişikliğe gidilerek profesyonelleşmenin gerçekleşmesi gerektiğine vurgu yaptı. "Elbette tüm tekil girişimler oldukça önemlidir. Ben de bu girişimler içinde bulunmak istiyorum. Fakat sadece göçmenlere yönelik yapılan projeler kapsamında değil, tüm alanlarda, özel olarak da eğitim politikasında ve genel olarak siyaset alanında girişimlerde bulunmalıyız ve yön vermeliyiz. Ben siyaset bilimci değilim, ama politize olmuş bir akademisyen-

nim. Benim istediğim, oy siyasetçisi veya rol model siyasetçi değil, Türkçe anlamda söylersek kukla siyasetçiler değil, gerçekten temsil edebilen gerçek siyasetçiler istiyorum" dedi.

Hamburg'da Almanca ve Türkçe öğretmeni olarak görev yapan Pınar Dalı ise Almanya'da okullarda yaşanan belli başlı olumsuzlukları örneklerle açıkladı.

Die Gaste Genel Yayın Yönetmeni Zeynel Korkmaz, göçmen öğretmenlerin öğretmenliği ikinci plana iten farklı görevler üstlenmek durumunda kaldığını belirtti. Hiyerarşik olarak bölümlenmiş, seçme uygulamasıyla göçmen çocuklarını erken yaşta, özellikle de anadili ve ikinci dil sorunu nedeniyle eleyen bir okul sistemiyle karşı karşıya olduğunu açıklayan Korkmaz, göçmenlerin düşük mezuniyet sunan okul türlerine yönlendirildiğini belirtti.

Toplumsal Eşitsizlik, Sıradüzeni ve Çok Yönlü Ayrımcılık: Kesişimsel Bir İlişki

Dr. Safiye YILDIZ Tübingen Üniversitesi Eğitimbilim Enstitüsü

Toplumsal grupların sıradüzenine sokulmaları ya da katmanlaştırılmaları, nedenini varolan ekonomik ve toplumsal eşitsizliklerde bulmaktadır. İnsanlar arasında sosyal eşitsizlikler ve sıradüzenine sokulmaları doğal görüngüler değildir. Bu görüngüler toplum yapıları tarafından üretilir. Toplumsal ürünlere, kaynaklara, kültürel ifade biçimleri ve eğitime erişim, siyasal-toplumsal olarak düzenlenmiş eşitsizlik ilişkilerinin ipuçlarıdır. Bu eşit olmayan koşullar, insanların farklı sosyal konumlandırma-sını ve buldukları farklı konumları açığa çıkarır. Farklı sosyal konumlandırma ve farklı toplumsal konumlar ast ve üst ilişkileri tarafından karakterize edilir ve ikilemeli ayırım uygulamasıyla gerçekleşen sıradüzenleştirme matriksine göre insan ilişkilerini etkiler. Toplumsal açıdan sıradüzenleştirme, örneğin cinsiyetler arası ilişkilerde ve çoğunluk ile azınlık ilişkilerinde varlığını gösterir.

Toplumsal eşitsizlik ve sıradüzenleştirme, bir diğer ifadeyle, sosyal katmanlaştırma, yapısal eşitsizlikler ile orantısız bir ilişki içerisindedir ve birbirinden bağımsız toplumsal sorunlar olarak ele alınamazlar.

Burada sorulması gereken soru, yapısal nedenlerden türeyen eşitsizliklerin, insanların bilinç ve algılarından saklı kalacak şekilde nasıl gerekçelendirildiği ve olağanlaştırıldığıdır. Düşünceye konulan bu dolaylı engel, gruplar hakkında toplumda varolan söylemler ve farklılaştırma uygulamaları tarafından belirlenir, bilgi ve söylemlerle bağlantılıdır. Bu farklılaştırma uygulamaları, yapısal nedenlerden kaynaklanan ayrımları yeniden üreten sınıf ve cinsiyet farklarını ve etnik ayrımı oluşturmaktadır. Varolan bu söylemler, nasıl yürütüldüklerine ve toplumsal gruplar hakkında ne tür bir bilginin dolaşımında olduğuna bağlı olarak, insanların bilinçlerini, bakış açılarını ve algılarını etkilemektedir. Söylemler kişilerin ya da insan gruplarının kendilerini ve başkalarını farklı yönleriyle öne çıkarmada ve konumlandırmada kullandıkları simge ve iletişim araçlarıdır. Böylece sınır koyma ve sınıflandırma süreçleri gerçekleşmektedir. Örneğin bir kişi kendini Alman olarak tanımlıyorsa, kendini Alman olmayanlardan ayırmakta ve bilinçli ya da dolaylı olarak Alman olmayanları aidiyetinden dışlamaktadır. Kendini başkalarından ayırtmak ve onları dışlamak, vatandaşlık, ulusal bağ, ulusal kültür ayrımı gibi birden çok ayırım hatlarından kaynaklanabilir. Öyle ki, kadınların erkeklerden ayırtılması ya da tersi durum, yapısal eşitsizlikleri meşrulaştırmış ve meşrulaştırmakta olan çok eski bir söyleme sahiptir.

Örneğin uzun bir süre, doğası gereği kadın ve erkeklerin vücut farklarının yanında farklı özellikler taşıdıkları (kadınların zihinsel olarak erkeklerin düzeyine eşit ol-

madıkları, duygusal, sevecen ve anaçlık duygusuyla hareket ettikleri) isnat edilmiş ve birbirinden farklı varlıklar oldukları düşüncesi egemen olmuştur. Böylece doğa bilimlerine dayanılarak erkeğin cinsiyetler ayrımında baskın olduğu bir tarih yazılmıştır ve erkekler, rasyonel düşünen ve ilerlemeyi temsil eden cinsiyet olarak betimlenmiştir. Kadın, özel alanda ve toplumda alt konumlandırılması ile erkeğin kamusal alanda ve yüksek mevkilerde (örneğin siyasette) konumlandırılması tarihsel olarak yerleştirilmiştir ve günümüzde de devam etmektedir.

Benzer hiyerarşik ayrımlar, göç bağlamında, Almanlar ve göçmenler arasındaki kültürel farklılıklar temelinde yapılmakta ve anlamsal içeriği, *anaakım* tarafından yürütülen mültikültürel söylemler aracılığıyla doldurulmaktadır. Söylemler tarafsız değildir. Batı ve Doğu kültürleri arasındaki seçici kültür ayrımları ele alınarak, bunlar birbiriyle kutuplaştırıcı sıradüzenine sokulmaktadır. Batı kültürü "uygar" ve ilerici, Doğu kültürü ise, 11 Eylül olaylarıyla artan oranda İslami çağrışımla, "uygar olmayan" ve gerici olarak tanıtılmaktadır. Bu kolektifleştirilen ve değer biçen atıflar, sözde Almanlar ve göçmenler arasında hiyerarşik ilişki oluşturmaktadır ve bu ilişkide göçmenler, egemen söylem ve yapılarla bir ast konumdadır.

Bu nedenle öznenin statüsü konusu, örneğin göçmenlerin toplumdaki statüsü nedir sorusu, bu özneye tüm toplumsal söylemler, yapılar ve uygulama alanlarında söylemsel olarak atfedilen konum ile her zaman bağlantı halindedir.

Ayırım uygulamaları bu anlamda toplumsal yapılandırma süreçlerinde, örneğin kültür ve kimlik yapılandırmasında, toplumsal grupların yardımıyla etkileşim ve iletişim süreçlerinde karşıtlar olarak türetilmektedir. Sınıflar, katmanlar, toplumsal çevre, Alman ve Alman olmayan vb. hakkında konuşmak, kültür ve kimlik yapılandırılmalarıyla bağlantılıdır ve bu insan gruplarının medyatik ve söylemsel temsil biçimleriyle ilintilidir. Söz konusu temsil biçimleri her grupta ilgili özgül algılamayı etkiler ve her zaman olumlu ya da olumsuz değerlendirmelerle paralel yürür. Bu değerlendirmeler, çelişkili ve zedelenmiş kimlikleri yapılandıran duygulara, öz algılayışa ve deneyimlere yansır.

Toplumsal gruplar arasındaki ayrıştırmanın ve sıradüzenine sokulmasının incelenmesi, bir başka ifadeyle, toplumsal yapının (sınıf, katman sosyal çevre) ve bu yapı kategorilerinden türeyen eşitsizlik ilişkilerinin incelenmesi yeni değildir (bkz. Max Weber, Fransız sosyolog Pierre Bourdieu: *İnce Farklılıklar*).

Ancak 1990'lı yılların ortasında ve Av-

rupa bağlamında interseksiyonel yaklaşım ele alınmaya başlanmıştır. Bu yaklaşım, sosyolojik teorilerde yeterince incelenmeyen yönler, bu teorilerde yeterince aydınlatılmayan iç içe geçişlere, yapısal ve söylemsel açıdan karmaşık bir şekilde türeyen ayırım hatlarının etkileşimine işaret etmektedir. Bu yaklaşım önce feminist araştırmalarda ele alınmıştır. Egemenlik ve güç ilişkilerinin işleyiş biçimlerine ve buna bağlı olarak iç içe geçen cinsiyet ayrımcılığı ve cinsel ayrımcılığa dikkat çekilmiştir.

Her ne kadar marksist yönelimli feminist araştırmalar ve politikalar, ayırım kategorileri olarak cinsiyet ve sınıf arasındaki bağlantıyı konu edinmişlerse de, kesişim tartışmasına ABD'de siyah feministler, bir diğer ifadeyle, siyah kadın hakları hareketi neden olmuştur. Bu kadın hareketi, siyah kadınların maruz kaldığı özel ayrımcılık ve baskı biçimlerine odaklanmıştır. Bu çerçevede ABD'de siyah feministler tarafından 1977'de oluşturulan *Combahee River Collective*, "üçlü baskı" teorisinden, yani ırkçılık, cinsel ayrımcılık ve sınıfçılığın etkileşimiyle ortaya çıkan çok yönlü ayrımcılık teorisinden etkilenmiştir (bkz. Lutz 2010 et al.: 11).

Siyah kadınlar, beyaz burjuva kadınların etkin olduğu feminizmi, kadın ve erkek arasındaki sosyo-ekonomik eşitsizlik ilişkilerini ve farklı sınıfsal aidiyeti görgül olarak saptamaya çalıştıkları, bir diğer ifadeyle, sosyal kategoriler olarak cinsiyet ve sınıfı incelemelerinde göz önünde bulundurmularsa da, ancak siyah kadınların yaşadığı özgül dışlama deneyimlerini dikkate almadıkları için eleştirmişlerdir. Siyah kadınların eleştirisi, "ırksal"/etnik, sınıfa özgü ve cinsiyetle bağlantılı baskı biçimlerinin, karmaşık, çok yönlü ayrımcılığa neden olan eşzamanlı ve iç içe geçmiş görüngüler olarak yansımalarının dikkate alınmasını beraberinde getirmiştir. Bu nedenle "ırk", "sınıf" ve cinsiyetin inceleme kategorileri olarak birlikte ele alınması, toplumsal eşitsizlik ve çok yönlü ayrımcılık incelemelerinin bir nesnesi olmuştur. Kesişim (*Intersectionality*) kavramını ABD'li hukukçu Kimberlé Crenshaw bulmuştur. Crenshaw, dörtyol kesişmesini bir metafor olarak kullanarak, ayırım hatlarının nasıl birbiriyle kesiştiğini ve çok yönlü ayrımcılık ve baskı biçimleri doğrudan aydınlatmaktadır.

1990'ların ortalarında yürütülen kesişim tartışmaları, Avrupa ve Federal Almanya ölçeğinde yapılan ırkçılık, milliyetçilik ve göç araştırmalarıyla –her ne kadar bu araştırmalar marjinal kalsa da– girmiştir (bkz. Floya Anthias ve Nira-Yuval Davis 1992, Lutz 1995). Michel Foucault'ya dayanan post-yapısalcılık, sömürgecilik-sonrası yaklaşımlar ve de Queer kuramları, cinsiyet araştırmalarının ve şu an eğitimbilimsel tartışmaların da (bkz. Helma Lutz/Norbert

Wenning 2001) temel kuramsal altyapısını oluşturmaktadır.

Gabriele Winker ve Nina Degele kesişim düşüncesini geliştirmişlerdir. Onlar, toplumsal ayırım kategorilerinin etkileşim ve iç içe geçişlerin, bunlarla el ele yürüyen yapısal ve toplumsal eşitsizliklerin, üç analiz boyutunun –makro düzlem (*toplumsal sistem, yapı, söylem*), orta düzlem (*kurumlar ve örgütler*) ve mikro düzlem (*aktör, birey, kimlik yapılanmaları, özne konumları*)– dikkate alınmadan yeterince aydınlatılmayacağına ortaya koymuşlardır. Bu yazarlara göre, egemenlik ve güç dengelerinin bir ürünü olan çok yönlü ayırım hatları ve eşitsizlik ilişkileri her üç boyutun işlenmesi ile uygun bir biçimde aydınlatılabilir (bkz. Gabriele Winker/Nina Degele 2009).

Kesişim araştırmalarının bu artalanını gözönüne alarak sorulması gereken soru, göç araştırmalarında on yıllardır egemen olan göçmenlerin toplumsal ve ekonomik sorunlarının etnositelendirme ve kültürelleştirilmesini doğru inceleyebilmek ve uygun çözümler bulabilmek amacıyla, kesişim düşüncesinin göç araştırmalarında üretken olmaya devam etmesinin nasıl sağlanacağıdır. Göçmen çocuklarının eğitim ve öğretim sorunlarının tanımlanması ve anlamlandırılmasında da kültür-özlü bakış açıları egemendir ve toplumsal açıdan sıradüzenleştirmenin ve çok yönlü ayrımcılığın yapısal boyutunu ikinci plana itmektedir.

Artan oranda kültür temelli bakış açılarını tartışmaya açan eleştirel göç araştırmaları, egemen yapısalcılık ve sömürgecilik sonrası düşünceleri ele alarak, ayrıca hegemonyal söylemlerle de gerçekleşen güç dengelerini giderek daha çok gözönünde bulundurmaktadır (Yıldız 2009). Öyle ki, etnisite ve kültür, sorunların betimlenmesi ve anlamlandırma kategorileri olarak değil, ayırım koyma, dışlama ve böylece sosyal eşitsizlik doğuran inceleme kategorileri olarak ele alınmaktadır. Kesişimsel yaklaşımların da altını çizdiği gibi, tek boyutlu değil, çok yönlü etkide bulunan egemenlik ve güç dengeleri toplum ve toplumsal gruplar arasındaki hiyerarşik ilişki görünümüne derinliğine nüfuz etmektedir. Ulusal aidiyetler üzerine yürüyen, örneğin "Türkler", "İtalyanlar" vb. ya da çocuklarının eğitim ve öğretim sorunlarını ele alan ayırım hatları olarak "etnisite" ya da "kültür"e dayalı tek yönlü araştırmalar, bu kesimlerin cinsiyet, sınıf ve katman aidiyetleri nedeniyle karşılaştıkları (ve karşılaşılabilecekleri) çok yönlü ayrımcılığı gözden kaçırmaktadır. Bu çerçevede kesişimsel yaklaşımlar, eleştirel bakış açısıyla kesişim araştırmalarının ortaya koyduğu gibi, kategorilerin salt birbiri ardınca sıralanarak sorun incelemelerine eklenerek değil, göç araştırmalarına verimli bir biçimde dahil edilebilir.

Sosyal Hizmetlerde Babalar İçin Eğitim

Prof. Dr. Cengiz DENİZ

1. Giriş ve Sosyal Hizmetlerde Teori Gelişimi

Sosyal Hizmet teorisinin gelişimi farklı müracaatçı grupların somut psiko-sosyal çalışma alanlarındaki beklentileri doğrultusunda gelişir.

Almanya'da refah devletinin gelişmesi ile 09.07.1922 yılında *Reichsjugendwohlfahrtsgesetz* (RJWG) yani Gençlik Refah Yasası yayımlandı ve 01.04.1924 yılında yürürlüğe girdi. Bununla bilhassa çocuklar, gençler, kurumlar ve ailelere düşen görevler somutlaştırıldı. Böylelikle sosyal sorunların kanun bazında ve hukuk çerçevesinde çözülmesi mümkün oldu.

"Bu yasayla bakım ve yardım prensibi yasalar çerçevesinde kesinleşti; Fakirhanelerin adı Bakım ve Refah Daireleri olarak değiştirildi ve klasik Gençlik Dairesi ve Sosyal Daireler kuruldu." (Schilling, J., 2005: 41ff).

Cinsiyet ilişkileri sosyal hizmet teorilerinin gelişmesinde önemli bir kriterdir. Örneğin sosyal hizmet kurucularından Alice Salomon 1926 yılında yayınladığı „Sosyal Terapi“ adlı kitabında, bu konuya dikkat çekti. Söz konusu kitapta "Erkekler ve babalar her halükarda aranmalı. Genelinde kadınlar ve çocuklar ile çok ilgileniyoruz. Oysa erkeklerin de destek ve yardım konularının onları da ilgilendirdiğini, onların da bu işe el atmaları gerektiğini bilmeleri gerekir." (Salomon, 1926: 22f., Matzner, 2007: 21 alıntı).

Bunun dışında Mary Richmand metodik konseptlerinde cinsiyet ilişkilerinin önemliliğine dikkat çekerek, sosyal hizmet çalışmasında "aile içinde babaları için içine almak gerekir" tezini geliştirdi (Matzner, 2007: 21). Babalar sosyal hizmetlerde daima önemli bir hedef kitle olarak görüldü.

Çocuk ve Gençlik Yasasının 16., 17., 18. ve 19. maddelerinde babalara çocuk eğitim ve destek programları kapsamında özellikle dikkat çekiliyor. Örneğin 16. maddenin birinci paragrafında şöyle deniyor:

"Aile içi genel eğitim desteklenmesinde annelere, babalara (...) eğitim imkanları sunulmalıdır. Bu baba ile, ebeveynler (...) eğitimde kendilerine düşen sorumluluğu daha iyi anlamalarına yönlendirilmelidir. Bunun dışında aile içinde sorunların nasıl çözüleceğine dair yol gösterilmelidir."

Bu beklentilerin yerine gelmesi için, sosyal hizmet uzmanlarının bütün bu becerilere ve yeteneklere sahip olması gerek. Anne eğitiminde bu beklentinin büyük çapta yerine getirildiği söylenekazandırılıyor bilinir. Ancak baba eğitimi konusunda ciddi konsept geliştirilmesine ihtiyaç var.

Hedef kitlelerin istemleri dışında sosyal hizmet teorilerinin gelişmesinde demokratik katılım anlayışı da önemli öğelerden biridir. Bu anlamda cinsiyet demokrasisi önemli bir anlayıştır. "Önümüzde çözüm bekleyen konulardan birincisi, cinsiyet politikası bakışının değişmesidir. Yeni içerikler, yeni anlayışlar, ama bilhassa erkeklerin söylem kapsamına alınmasıdır." (Hollstein, 2004: 12).

Demokratik anlayış perspektifinden bakılınca, günümüz demokrasininin cinsiyet bazında hala eksiklikleri olduğu orataya çıkar. (Lukoschat, 2000, Hollstein'dan alıntı, 2004:30). Bu anlayış, sosyal hizmetlerdeki toplumsal bakış açısının daha yoğun bir şekilde tartışmaya açılması gerektiğini ortaya koyar. Sosyal hizmet teorilerinin geliştirilmesi anlamında bu konu aşağıda irdelenecektir.

2. Sosyal Hizmetlerin Çalışma Alanları ve Babalara Karşı İlgisizlik

Sosyal bilimlerde babalık geniş bir yelpazede değerlendiriliyor (Mitscherlich 1963, Fthenakis 1985, Fthenakis, 1999; Fthenakis /Minsel 2002; Walter 2002; Le Camus 2003; Matzner 2004; Matzner 2007; Thomä, 2008). Ancak sosyal hizmet disiplininde bu konu hayli gerilerde saymaktadır. Matzner sosyal hizmet kapsamında aileler ile çalışmada babaların ilgi görmediğini saptıyor (cf. Matzner, 2007: 174).

Aile eğitiminde de sosyal ve ekonomik gücü zayıf olan ailelere karşı ilgisizlik var. Aile eğitimi orta sınıfa yönelik çalışmakta ve sosyal ve ekonomik gücü zayıf olan ailelere, yani dolayısıyla babalara bu ilgiyi göstermemekte (Mengel, 2007).

Sosyal ve ekonomik gücü zayıf olan babalar, sosyal hizmet uzmanları tarafından ilgisiz, kararsız, dominant, sorumsuz, şiddet yanlısı, güçsüz, bağımlı veya labil olarak tanımlanıyor (Matzner, 2007:175). Bu tanımlamaların kökeni, babaların eğitim ve sosyalizasyonlarına bağlanıyor. Buna göre bu babalar geleneksel babalık konsepti yönünde hareket ediyorlar. Bu da çocuk yapmak, korumak ve beslemekten ibarettir.

Ancak yoksulluk ve işsizlikten dolayı bu değerleri de uygulayamıyorlar. Örneğin ailenin maddi giderlerini karşılayamıyorlar. (Balluseck, 1999; van Stolk ve Wouters 1987, Matzner'den alıntı 2007: 175f.).

Stork sosyal hizmet uzmanlarının babalara karşı sürdürülen bu eziklik anlayışını eleştirmekte. "Sanki babaları görmezlikten gelmektedir, onlara ulaşmamaktır ve onları dışlamaktır amaç" (Stork, 2007:5, Sabla'dan alıntı 2009: 55).

Ancak Sabla'nın bakışına göre literatürde sürdürülen tezlerin dikkatlice okunması gerekir, çünkü "ampirik temellere" oturtulmamıştır. Yazarlar genel teorik anlayışlardan veya gençlik çalışması kapsamında pratik çalışmadan esinlenmektedirler. (cf. Sabla, 2009: 55).

Buna karşın Balluseck, ilgisiz bırakılan babaların sosyal hizmetler için bir potansiyel oluşturduklarını belirtmekte ve "sosyal hizmetlerin bu babalara yönelik şimdikiye kadar olduğundan daha fazla ilgi gösterebileceğini" saptıyor (Balluseck, 1999: 117).

Bu bakış açısı literatürde destek görüyor. "Sosyal hizmetler aile çalışmasında babalık gücünün sistematik bir şekilde önleyici ve girişken bir güçlendirme uygulaması ile çocukların, annelerin (tek başına çocuk eğiten anneler) ve babaların yaşamlarının iyileşmesini mümkün kılar" (Matzner 2007: 176).

Babalıktaki Kaynak Eğitim

Leyendecker ve ekibi annelerin çocuklara daha fazla kitap okumalarına rağmen, babaların çocuklarına gösterdiği ilgiden dolayı çocukların okumaya daha fazla ilgi gösterdiklerini saptadı (cf. Leyendecker, u.a. 2010: 247).

Gelişme

Bağlılık teorisi, babalığın olumlu etki göstermesi halinde, babanın da annenin yanı sıra, çocuğun gelişmesinde etkileyici bir kişi olduğunu ortaya koydu (Grossman/ Grossman, 2006: 564).

Sosyalizasyon

Fthenakis'e göre güçlü bir babanın daima ilgi göstermesi halinde, çocuğun sosyal becerilerinin gelişmesinde uzun vadeli olumlu etkiler bırakıyor ve böylelikle çocuğun sosyalizasyonunu destekliyor (cf. Fthenakis, 1999:156).

Babalar önleyici eğitim kurslarına katılmalarıyla güçlenirler. Çocuklarının eğitim, gelişme ve sosyalizasyonları konularında hassas olurlar. Böylelikle babalık rollerini daha iyi kavrarlar ve sorumluluklarını üstlenirler. Bilhassa bu tür baba eğitim kurslarının göçmen kökenli babalara yönelik yapılması gerekir, çünkü bu hedef kitle kamuoyunda, literatürde ve de pratik sosyal çalışmada hayli dışlanmakta.

"Göçmen kökenli erkekler ve babalar hakkında medyada aktif veya sevecen olduklarına dair hemen hemen hiç bir bilgi yok." (Tunc, 2012:11).

Tunc'a göre mesleki ve ailevi becerilerinde başarılı olan babalar "beyaz ve çoğulcu toplumu temsil eden Almanlardan oluşmakta" (cf. Tunc, 2012:11).

Buna paralel olarak bazı göçmen kökenli baba grupları oluşmakta ve sosyal hizmetlerden talepte bulunmaktalar. Çünkü göç süreci "aile yapısında değişiklikler oluşturur, ancak bu dışarıdakiler tarafından tanınmıyor" (cf. Karakaşoğlu, 2003).

Bu anlamda sosyal hizmet teorilerini, hedef kitle olarak göçmen kökenli babaların sahip oldukları kaynakları göz önünde bulundurarak geliştirmek de mümkün.

3. Baba Eğitim Grupları

Kimlerdir göçmen kökenli babalar? Hangi babalık konseptini temsil ediyorlar? Hangi bireysel kaynaklara veya güce sahiptirler? Ve de sosyal çalışmada bu hedef kitleye nasıl ulaşılabilir? Sosyal hizmet teorileri bu hedef kitle ile oluşacak çalışmalardan nasıl payını alabilir?

Bu ve bunlara benzer sorulara cevap arayıp bulmak için, aşağıda bazı baba eğitim gruplarından örnekler verilecek.

Baba eğitim grupları, birçok babanın sosyal danışma ve sosyal eğitim çalışanları ve kurumlarınca yeterli bir şekilde anlaşmadıkları, kendilerine hitap edilmediği, olumlu ve yapıcı beklentilerine cevap aramalarına rağmen, kendilerini ikna edici bir iletişimi yaşayamadıkları için, bir ihtiyaçtan oluştu. Yani babaların istemlerini, beklentilerini ve özkaynaklarını uzmanlarla beraber grup halinde değerlendirmek ve soru-

lara ve sosyal sorunlara cevap arayıp bulmak için oluşturuldu. Çünkü babalar çocukları için en iyi eğitimi, en iyi sosyal yaşamı, en iyi geleceği, yani tek kelime ile babalar çocukları için en iyisini istiyorlar. Bu isteme cevap vermek için baba eğitim grupları oluşturuldu.

Baba Eğitim Gruplarında Hangi Konular Konuşuluyor?

Aşağıda birkaç örnek sayılacak. Her grubun beklentileri farklı olur. Grubun kendisi hangi konuları konuşmak istediğine dair karar verir

1. Çocuğumu doğru eğitiyor muyum? 2. Doğru eğitim ne demek? Hangisi doğru eğitimidir? 3. Çocuğumu hangi değerlerle eğitiyorum? 4. Nasıl bir bayım ben? Baba olmak ne demek? 5. Çocuklarımla nasıl ilgileniyorum? 6. Eğitimde şiddetin, dayanın yeri nedir? Eğitimde şiddet, dayak neden uygulanıyor? Şiddet, dayak yerine hangi seçenekler var? 7. Eğitim konularında bana kim destek verebilir? 8. Gençlik dairesinin görevleri nelerdir? 9. Çocuk ve gençlik kanununda neler yazıyor? 10. Diğer babalar çocuklarını nasıl eğitiyorlar? Karşılıklı paylaşmak mümkün mü?

Hedef kitleye göre, yani baba grubunun beklenti ve istemlerine göre konular sürekli değiştirilebilir. Grubun istemleri doğrultusunda farklı alanlardan uzmanlar gruba davet edilip, onlardan bilgi alınabilir. Örneğin çocuk doktoru, internet uzmanları, terapistler, öğretmenler ve okul müdürleri, politikacılar.

Babalar Eğitim Grubu Hakkında Ne Düşünüyorlar?

Bir baba eğitimi grubu toplantısı kapsamında, bir baba "aslında anneleri eğitmek lazım" diye beklentilerini açıkladı. Buna başka bir baba itiraz ederek, "ben bu toplantıya baba olarak davet edilmeseydim gelmeyecektim. Yani anneler çağrılıydı benim orada işim yok der, uzak dururdum. Ancak çocuğuma nasıl yaklaşacağımı ve çocuğum için herşeyin en iyisini istiyorum, ancak bunları çocuğuma nasıl verebileceğim konusunda hiç aklıma yormadım. Bu toplantıya katıldıktan sonra artık kendime soruyorum 'ben iyi bir baba mıyım?'. Eksiklerim nerede? Eksikliklerimi nasıl giderebilirim? Ancak çocuğumun annesi gelseydi, o kendisinin ne yapabileceğini öğrenecekti. Ben geldim, şimdi bana düşen görevlerin hangileri olduklarını hem öğreniyorum ve hem de bunları diğer babalarla ve sonra da eşimle paylaşabilirim." Bunun üstüne "aslında anneleri eğitmek gerekir" diyen baba, kendisinin de aslında baba olarak davet edildiği için bu toplantıya katıldığını ve burada öğrendiklerini daha yavaş yavaş kavradığını ifade etti.

Sonuç olarak, babaların eğitim konusunda daha geniş bilgi edinmek istediklerini bu örnekler ortaya çıkarıyor. Ancak bu istemlere cevap vermek de sosyal alanda çalışan uzmanların geliştireceği konseptlerden geçer. Hedef kitle doğrultusunda sosyal çalışma yürütülünce görüyoruz ki, olumlu sonuçlar alınabiliyor.

Radyo-Anadili-Çocuk: Anılar, Öneriler

Levent ERÇİN

Başlık iddialı oldu, bu nedenle hemen belirtmek istiyorum; çocuk eğitimi uzmanı ya da dil uzmanı değilim. Bu yazıda, çocukluğumda radyo ile olan ilişkimden yola çıkarak, yurtdışında yaşayan çocukların ya da ailelerinin anadilinden yayın yapan radyolarla ilişkisini tartışmaya değerlendirmeye çalışacağım.

Çocukluk yıllarım, Batı-Anadolu'da, Bozdağ eteklerinden, Gediz Ovası'na doğru yayılmış bir kasabada geçti. Komşuluk ilişkilerinin akrabalıktan öte olduğu, yoksul insanların, yoksulluğu dışı vuran mütevazı evlerinden oluşan, samimi bir mahallede büyüdüm. İki ev ötemizde simit fırını, fırının karşı köşesinde bir güreş devesi damı vardı. Hobisi, güreş devesi beslemek ve düzenlenen etkinliklerde güreştirmek olan varlıklı komşumuzun, delikanlı oğlunun bir pikabı vardı. Sokağımızın genç kızları ara sıra toplanır, birlikte dönemin moda plaklarını dinlerlerdi. Biz çocuklar da merakla, kenardan, o "teknoloji mucizesi" alete, "pikaba" bakardık; o plaklarda duyduğum Yıldız Tezcan'ın sesi bugün hâlâ kulağımda.

Sayısal santralli telefonlar, televizyon, bilgisayar, internet, cep telefonları henüz hayatımıza girmemişti; bazıları hayal bile edilemiyordu. Şanslı olanların evinde "radyo" vardı; ben de şanslı çocuklardandım. "Lambalı" diye tanımlanan, açma düğmesi çevrildikten sonra sesin duyulabilmesi için birkaç dakika beklemenizi gerektiren cihazlardı radyolar. Dış dünya ile tek bağlantımız o radyoydu, bir de yazlık sinemalarda izlediğimiz filmler.

Kerpiçten, iki odalı, mutfağı ve tuvaleti bahçede olan mütevazı evimizin ilk lüks eşyası "pilli radyo alıcısı" olmuştu. Düğmesini çevirdiğimizde hemen ses geliyordu, üstelik istediğimiz yere taşıyabiliyorduk. Ancak pilleri çabuk tüketmememiz gerekiyordu; o yıllarda 1,5 Voltluk piller de lüks tüketim maddesiydi yoksul insanlar için. Die Gaste'nin genç okuyucuları, basit bir radyo alıcısının neden lüks eşya olarak kabul edildiğini anlamakta güçlük çekebilirler. Algılamayı kolaylaştırmak için birkaç ayrıntı daha aktarayım: Evimizin su ihtiyacı, bahçedeki tulumbadan karşılanıyordu; LPG tüplü ocak ve buzdolabı henüz yaygınlaşmamıştı ve sadece varlıklı insanların ödeyebileceği fiyatlara satılıyordu, yemekler "pompalı gaz ocağı" olarak isimlendirilen basit bir cihazda pişiriliyor, tel dolaplarda saklanıyordu. Yaşamın bu şartlarda sürdürüldüğü bir evde, pilli radyoya, deyim yerindeyse "mücevher" muamelesi yapılması, evin başköşesine konulması, üzerine el emeği, kıymetli bir dantel örtü konulması, dinleme saatlerinin bir düzene konulması, bozabilirler kaygısıyla çocukların elini sürmesinin engellenmesi, doğal olsa gerek. Yetmişli yılların ortalarından sonra, bu defa televizyon alıcıları, buldukları evlerin en kıymetli eşyası statüsüne yükselmiş, radyo alıcılarının ise pabucu dama atılmıştı.

Taşınabilir, pilli radyo alıcılarının Türkiye'de yaygınlaşmasında, birinci kuşak gurbetçilerin de önemli payı olduğunu söylemek yanlış olmasa gerek. Yaşı uygun olanlar hatırlayacaktır, o yıllarda gazete ve dergilerdeki "gurbetçi" karikatürlerinin değişmez iki nesnesi vardı: Tüylü fötr şapka ve eldeki pilli radyo. O yıllarda Türkiye'ye izinli gelen her gurbetçi mutlaka bir pilli radyo getirmişti. "Her gelişinde bir tane getirmiştir" dersek de abartmış olmayız; çünkü anneye-babaya, kardeşe, amcaya, dayıya verilebilecek kıymetli bir hediyeydi pilli radyolar.

Taşınabilir radyo alıcılarının yaygınlaşması, fiyatlarının ucuzlaması, geniş kitlelerin, radyoyla daha fazla, daha yakın ilişki kurmasını sağladı. Tek radyo yayıncısı TRT de radyo yayınlarını arttırdı, içeriğini zenginleştirdi.

Dinlemeye çok meraklı olduğum ve cihaza özen gösterdiğim için, radyoyu taşımama ve istediğim yerde dinlememe izin verilirdi. Evimizin arka bahçesinde, hayal dünyanın zenginliği ile orantılı oyunlar oynarken bir yandan da radyo dinlerdim. Tarihi hatırlamıyorum ancak saatini ve adını hatırlıyorum; TRT'nin ilk canlı kuşak programının ismi "Eve Dönerken" idi ve saat 17.00'de başlardı. Perşembe akşamları yayınlanan "Radyo Tiyatrosu" vazgeçilmezimdi. Özellikle kış akşamlarında, bir köşede soba yanarken, bütün aile "Radyo Tiyatrosu"nu dinlerdik. (Radyo Tiyatrosu artık, TRT Radyo 1'de, Çarşamba akşamları, 21.05'te yayınlanıyor.) Okula sabah değil de öğleden sonraları gidiyorsam, sabahları yayınlanan "Arkası Yarın"ları kaçırmazdım. Cumartesi ve Pazar günleri de çocuk programlarını dinlerdim. Radyo Tiyatrosu ve Arkası Yarın dinleme alışkanlığımın yetişkin yaşlara kadar devam ettiğini söylemekten hiç utanmadım.

Bu noktada, hiç "Radyo Tiyatrosu" ve "Arkası Yarın" dinlememiş olan genç okuyucular için küçük bir açıklama gerekiyor. "Radyo oyunu" diye isimlendirilen bir sanat dalı var; belki bir "alt dal" demek daha doğru. Yazar, tek malzemesi ses olan bir oyun yazıyor. Farklı kişiler arasında geçen konuşmalar, bir film senaryosu ya da tiyatro oyun metni gibi kağıda aktarılıyor. Ancak, tiyatro ya da sinema filminden farklı olarak, mekan tanımlamaları ve olay akışları da sadece sesle tanımlanıyor. Oyundaki iki karakter örneğin bir deniz kenarında konuşuyorsa, arka planda dalga sesleri kullanılarak, radyo dinleyicisinin o mekanın deniz kenarı olduğunu algılaması sağlanıyor; rüzgar sesi ya da vapur düdüğü ile mekana ilişkin ayrıntıları zenginleştirmek mümkün. Açık havada bir çiftlik ortamında geçiyorsa konuşmalar, bu defa çiftlik hayvanlarının seslerinin ya da bir traktör sesinin arka planda kullanılmasıyla, mekanın, dinleyici zihninde canlanması sağlanıyor. Bu türden seslerin uzaklık-yakınlık algılamaları da ses-

lerin şiddetiyle ayarlanabiliyor.

TRT'de "Radyo Tiyatrosu" adıyla yayınlanan oyunlar, 55 dakika olarak düzenleniyor ve bir bölümde tamamlanıyor. "Arkası Yarın" ise haftanın altı günü 20 dakikalık bölümler halinde yayınlanıyor ve bir oyun bazen birkaç hafta sürebiliyor. Oyunlar, Devlet Tiyatrosu Oyuncuları tarafından seslendiriliyor. Bu seslendirme işleminin kayda alınması, yine Devlet Tiyatrosu Sanatçısı olan yönetmenler tarafından gerçekleştiriliyor. Seslendirme sonrasında, (İngilizcesi "efekt" olan, bizim ise "özel sesler" veya "sesleme" ya da "etkileme" demeyi tercih ettikimiz,) hareketleri izlemesi gereken seslerin birleştirilmesi işlemi de yine aynı yönetmenlerin gözetiminde gerçekleştiriliyor.

Bir kaç cümle önce, "dinleyici zihninde canlanması sağlanıyor" demiştik; işte bu nokta çok önemli. Kitle iletişim araçları ile ilgili makale, tez, kitap gibi kaynaklarda radyo, bir "medya cini" olarak tanımlanıyor. Sözüne ettiğimiz türden kaynaklarda radyo ile ilgili bir başka ortak tanım ise radyonun kişisel bir iletişim aracı olduğu. Bir radyo yayını milyonlarca kişiye ulaşabilir, ancak her dinleyici radyoyu tek başına dinler. Yarnında bir başkası olsa da radyo dinleyicisi tek başınadır. Biraz önce sözüne ettiğimiz deniz kenarındaki konuşmayı, her dinleyici, kendi zihninde, kendine özgü biçimde canlandırır. Sinema filmi, tiyatro ya da televizyonda ise hayal gücünüzü kullanmanıza gerek bırakılmamıştır. Bir başkası -ki bu genellikle yönetmen olur- her şeyi, kendi algıladığı, istediği ve şartlarını oluşturduğu biçimde size sunar. Radyoda haber okuyan bir spikerin ses tonundan sadece cinsiyetini tahmin edebilirsiniz; gerisi size kalmıştır: O spikerin uzun boylu, sarışın veya kumral, bıyıklı-bıyiksız, kalın veya ince kaşlı olup olmayacağı tamamen sizin hayal gücünüzle ilişkilidir. Oysa televizyonda her şey gözünüzün önündedir. Tahmin ediyorsunuzdur; görme engelliler, radyo yayınlarının en sadık dinleyicileridir.

Radyo "medya cini"dir ve "kişisel bir araçtır" demiştik; dolayısıyla radyo, sahip olan kişinin elinde ona hizmet etmekle görevli bir cindir. "Alaattin'in Sihirli Lambası" masalında, lambadan çıkan cin Alaattin'in istediği her şeyi yapabileceğini söyler. Radyo o kadar güçlü olmasa da dinleyicisini, hayal gücüyle doğru orantılı olarak, çok zengin, çok renkli bir dünyaya taşıyabilir. İstasyon arama düğmesini yavaş yavaş hareket ettirdiğinizde birbirinden farklı sesler duyabilirsiniz. Orta dalga ya da kısa dalga üzerinde geziniyorsanız, farklı ülkelere, farklı dillere ulaşırsınız, söylenenleri anlamıyor olsanız da sesin geldiği mekanı, konuşanı hayal dünyanızda canlandırabilirsiniz.

Çocuk eğitimi ile kitle iletişim araçları arasındaki ilişkiyi sorgulayan araştırmalarda ağırlıklı olarak televizyon yayınları ön plana çıkarılıyor. Televizyon yayınlarının çocuklar üzerindeki etkileri tartışılıyor. Oysa birçok

uzman, tamamen söze ve işitmeye dayalı bir araç olan radyonun, soyut düşünceyi televizyondan daha iyi aktarabildiğini söylüyor. Diğer yandan çocukların öncelikle somut düşünceye alışmaları, daha sonra soyut düşünce sistemine uyum sağlamaları gerektiğini söyleyen uzmanlar da var ve onlara göre radyo, çocuklara uygun bir kitle iletişim aracı değil. Oysa bu satırların yazarı, radyo ile dolu çocukluk yıllarını mutlulukla hatırlıyor. Belki tartışılması gereken, radyolarda çocukları hedefleyen, onlar için özel olarak hazırlanmış yeterince programın olup olmadığıdır. Ya da var olan programlara çocukların yönlendirilip yönlendirilmediğidir. Bu noktada yine araştırmalara ve deneyimlere başvurmamız gerekiyor. Çocuğun radyoyla ilişki kurabilmesi için öncelikle evdeki kişinin radyoyla ilişkisinin olması gerekiyor ki bu da genellikle kadındır. Evde çocuk büyüten kadın -ki bu anne, babaanne, anneye olabilir- radyo dinliyorsaydı, çocuk da dinliyordur. Kadın televizyon seyrediyorsa, çocuk da televizyondaki sesleri ve görüntüleri algıliyordur.

Çok sınırlı olmakla birlikte, yurtdışında gurbetçi ailelerin ev ortamlarına ilişkin gözlemlerim var. İlköğretim çağındaki çocuk okuldan eve geldiğinde, kıyafetlerini bir kenara fırlattıktan sonra, ilk iş olarak bulunduğu ülkenin dilinde yayınlanan çocuk kanalını açıyor ve o saatte yayınlanan çizgi filmi ya da benzeri yayınları izlemeye başlıyor. Çünkü o türden programların yayın saatleri, -olması gerektiği gibi- çocukların okul saati sonrasına göre belirleniyor. Dolayısıyla çocuğun bütün dünyası, seyrettiği programın yayın dilinde ve o yayının içeriğine göre şekilleniyor.

Şimdi bu durumu TRT Radyo yayını ile değiştirdiğimizde ortaya çıkacak olası durumu tanımlamaya çalışalım: Öncelikle başta çocuk olmak üzere yayını dinleyen herkes doğru ve temiz bir Türkçe ile belleğini doyuracak. Ardından eğer bir radyo oyunu dinleniliyorsa, çocuğun zihni, anadilinde tanımlanan kavramlarla zenginleşecek, hayal dünyası yine anadilyle oluşturulacak. Belki rüyalarını anadilinde görecektir.

TRT Radyolarında, gerek sizin gerekse çocuklarınızın keyifle dinleyebileceği programlar yayınlanıyor. Uydu alıcınızın uzaktan kumandası üzerinde TV/Radyo seçeneği olan bir düğme var. Bu düğme yardımıyla uydu alıcınızdaki radyo yayınlarına ulaşabilmeniz mümkün. Radyo istasyonları arasında TRT'nin bütün radyo istasyonlarının isimleri de yer alıyor. Programların yayın saatlerini <http://www.trt.net.tr/Radyo> adresinden kolaylıkla bulabilirsiniz. Unutmayın, siz Türkçe radyo yayını dinlediğinizde çocuğunuzda dinliyor olacaktır.

Son söz: Bir kültürün yazılı ve sözlü kaynaklarına ulaşmanın ilk ve en temel yolu "dil"dir.

Türkçe Dersi 'Üvey Evlat' mı?

Hava KOLBAŞI

Öğretmen olmak zor iş. Almanya'da öğretmen olmak daha zor iş. Almanya'da Türkçe öğretmeni olmak, daha da zor iş. Size biraz abartılmış, şişirilmiş haddinden fazla anlam yüklenmiş gibi gelebilir.

"Aman canım öğretmenlik ne ki? Öğleye kadar çalışıyorlar, yılın üç ayı tatil yapıyorlar, onlarınki de iş mi?" diye insanların ağzında sakızdır bu sözler. Öğretmenliğin dünyadaki en kolay mesleklerden biri olduğu konusunda neredeyse tüm DÜNYA hemfikirdir.

Halbuki öyle değildir! Görmeyen bilmez! Herkes anne ve babasından sonra bir öğretmenin ellerinde şekillenmiş, yoğrulmuştur. Geleceğin avukatları, doktorları, patronları onlardan alırlar ilk derslerini, onlardan öğrenirler siyah ve beyazın arasındaki gri çizgiyi.

Öğretmenlik hakkında ahkam kesmek değil amacım. Ben, Almanya'da Türkçe öğretmeni olmanın ne demek olduğunu, hergün yaşayan biri olarak, kısaca anlatmak istiyorum. "Öğretmenlik" mesleğimizin adı ama "öğretme işi" Almanya'da Türkçe öğretmeni olarak üstlendiğimiz ve üstlenmek zorunda kaldığımız binlerce işten sadece biri.

Korkmayın! Duygu sömürüsü yapacak değilim. Türkiye'deki meslektaşlarımız gibi aile bütçesine katkıda bulunmak için ek işler yapmak zorunda değiliz.

Ama biz, Türkçe öğretmeni olarak sadece tercümanlık, sosyal hizmetler uzmanlığı, gençlik dairesi uzmanlığı, aile danışmanlığı, meslek danışmanlığı, konsolosluk görevlisi, eğitim ve kültür ataşeliği, hukuk danışmanlığı, ağılama duvarı, ahlak zabıtası ... gibi birkaç ek işle de ilgileniriz.

Okul içinde ise; okul yönetimi, diğer öğretmenler ve öğrenciler arasında üstlendiğimiz başka mesleklerimiz de vardır. Burada ise tüm Türklerin temsilciliği ve sözcülüğü, okulun Türkiye'den sorumlu bakanı, Türkleri anlama kılavuzlarının yazarı ve bilirkişisi ve kültürlerarası iletişim ve uyum uzmanı vs. vs. gibi birkaç ek işle de ilgileniriz.

Biraz önce saydıklarım Almanya'da Türkçe öğretmeni olarak; kimi zaman gönüllü, kimi zaman gönülsüz, kimi zaman istekli, kimi zaman isteksiz, kimi zaman sevmeyerek, kimi zaman da severek yaptığımız işlerden sadece birkaçıdır.

AMA durum ne olursa olsun yaptığımız işlerdir.

Tabii mesleki zorunluluklarımız olan ders hazırlıkları, ünite planlamaları, müfredat geliştirme çalışmaları, merkezi sınavlara hazırlama programları, ölçme, değerlendirme, testler, sınavlar, dönem ödevleri, toplantılar ve en önemlisi ERGENLERİ ANLAMA/EĞİTME ÇALIŞMALARI da sadece Türkçe değil, tüm diğer öğretmenlerin de

görevlerinden sadece bazılarıdır.

Madem bu iş bu kadar meşakkatli, niye öğretmenlik? EVET ÖĞRETMENLİK çünkü (biraz klişe, biraz basmakalıp olacak ama) dünyadaki en KUTSAL ve en GÜZEL mesleklerden biri olduğu için, öğretmenlik. Bir makina mühendisi yaptığı makinanın çalıştığını görünce sevinir elbet ama bir öğretmen gibi, bir insanı şekillendirmede katkısı yoktur. Bizler hiçbir insanın sahip olmayacağı kadar çok çocuğa sahip oluruz.

Çocuklarımızdaki/öğrencilerimizdeki olumlu/olumsuz bütün değişimleri anında yaşarız. Onların gözlerindeki hayal kırıklığını, öfkeyi ve ıstıyayı, umudu ve sevgiyi de görürüz. Öğrencilerimiz için dünyadaki tüm sorunları ortadan kaldıramayız ama kapalı kapıların son durak olmadığını, her karanlık gecenin bir sabahı olduğunu öğretmeye çalışırız. Anne-babalar kadar olmasak da, onlar büyürken, attıkları küçük/büyük adımlara refakatçilik ederiz. Onları mezun ettiğimizde ise arkalarından biraz buruk ama gururlu bir bakışla hayatlarında atacakları adımları izler, onların başarılarıyla mutlu oluruz.

Türkçe Öğretmenlerinin Sorunları Var mı?

Türkçe dersinin okullarda genel olarak bir prestij sorunu var. Bu durum ailelerin ilgisizliği ve okul yönetimlerinin kimi zaman gereksiz endişeleri, kimi zaman da önyargıları yüzünden ortaya çıkmakta. Maalesof okul yönetimleri ve öğretmenler, okullarında Türkçe dersi verdiklerinde, "Türk Okulu/Türkenschule" olarak damgalanmaktan endişeliler.

Okul yönetimleri/bakanlık ve diğer kurumsal sıkıntılardan şikayetçiyiz ama asil sitem edeceklerim veliler.

"Aman öğretmen hanım, evde zaten Türkçe konuşuyoruz. Okulda Türkçe dersi olsa ne olur, olmasa ne olur...?" diyen velilerimizin sayısı azımsanmayacak kadar çok. Ama onları da anlıyorum, çünkü bugünün velileri "Türkçeye ne gerek var, önce doğru dürüst Almanca konuşmayı öğren" diyen öğretmenlerin yetiştirdiği öğrenciler. Okul yönetimlerini ikna etmek ne kadar zorsa, aileleri de Türkçe konusunda ikna etmek o kadar zor!!!

Babalari genelde ilgi alanları olan futboldan örnekler vererek ikna etmeye çalışıyorum. "Bakın dil öğrenimi futbol maçı gibi. Sizin çocuğunuz dünyaya geldiğinde sizden Türkçe öğreniyor. Alman bir ailenin çocuğu da ailesinden Almanca öğreniyor. Dil açısından bakılınca iki çocuk arasındaki skor 1-1. Anaokuluna geldiklerinde sizin çocuğunuz Almanca öğreniyor, skor 2-1. Bu durum ilerleyen okul yıllarında da devam ediyor. Sizin çocuğunuz öğrendiği dili mükemmelleştirebilecekken ve skoru hep bir adım önde götürebilecekken, okulda

Türkçeye ne gerek var diyorsunuz? O zaman madem evde konuşulan dil yeterli neden Türkiye'deki okullarda Türkçe ya da Almanya'daki okullarda ise Almanca dersleri var?" Bu açıklama düz mantık yürütülüp, biraz siyah-beyaz bir karşılaştırma ama emin olun işe yarıyor.

Anneler bu konuda daha duygusallar ve biz uzun boylu açıklamalar yapmadan "Haklısınız öğretmen hanım, torunlarıma 'kuzum' diyebilmem için çocuklarımızın da Türkçeye sahip çıkması lazım" diyorlar. Anneler, öğrenilen dille sadece sözcük yığınlarının değil, kültürel değerlerin de aktarıldığının farkındalar. Tabii bu başarılar ulaşılabildiğimiz ailelerde mümkün. Bir de ulaşamadıklarımız ve görüşemediklerimiz var!

Bu sıkıntılar tüm Türkçe dersi veren arkadaşlarımızın yaşadığı sıkıntılar ama ben kendi çalıştığım okulu olumlu bir örnek olarak göstermek istiyorum. Reklam yapmak değil amacım, ama Türkçe dersinin "üvey evlat" muamelesi görmediği bir okulda çalışıyorum. Katharina-Henoth Gesamtschule Köln'de göçmen kökenli ailelerin yoğun olarak yaşadığı Kalk/Höhenberg/Vingst/Ostheim mahallelerinin ortasında bir okul. Okulumuzun özelliği göçmen kökenli öğrenci, aile ve altını çizerek söylüyorum öğretmenlerle rengarenk bir okul olmasıdır. Hem sınıflarımız, hem de öğretmenler odamız farklı dillerden ve farklı kökenlerden gelenlerle rengarenk.

Okulumuzda Türkçe dersi veren 5 öğretmeniz. Bunun yanında Köln'de Türkçe öğretmen adaylarının staj yaptığı sayılı okullar arasındayız.

Okulumuzda Türkçe dersi 5. sınıftan 10. sınıfa kadar anadil dersi olarak verilmektedir. 6. sınıftan itibaren 2. yabancı dil dersi olarak ve 11. sınıftan itibaren de Abitur için temel ders (Grundkurs) olarak sunulmaktadır. Bu temel ders lise bitirme (Abitur) sınavlarında 3. yazılı sınav ya da 4. sözlü sınav dersi olarak alınabilmektedir. Bu da öğrencilerin lise bitirme notlarını etkilemekte ve öğrencilerin ve hatta öğretmenlerin Türkçe dersine bakışını olumlu yönde etkilemektedir.

Yakın zamanda öğrencilerden gelen istek üzerine Türkçe bölüm başkanı olarak bir başvuruda bulundum. Başvuruya konu olan şey ise okulumuzda Türkçenin ana Abitur dersi (Leistungskurs) olarak okutulmasıydı. Bu başvurum olumlu bulundu. Öğrenci sayısı yeterli olursa önümüzdeki dönemden itibaren, Türkçe okulumuzda Leistungskurs olarak sunulacak. Bunun dışında okul yönetiminin, anadili Türkçe olmayan

öğrencilere de 11. sınıftan itibaren Türkçeyi 2. yabancı dil olarak sunma düşünceleri ve planları var.

Ayrıca bu kadar Türkiye kökenli öğrenci ve öğretmenin bulunduğu bir okulda bir de öğretmenler için bir İstanbul gezisi planımız var. Bu sonbahar tatili için biletlerimizi aldık. Türkçeyi konuşulduğu ülkede duymak diğer öğretmen arkadaşların da bakış açısını değiştirecek. Bundan eminim! 30 kişilik bir öğretmen grubuyla İstanbul'u yeniden fethedeceğiz.

Meslektaşlarımız Türkçe dersini okullarında vermekte sıkıntılar yaşıyorlar? Okul yönetimini/öğretmenleri bu konuda bilgilendirmek ve ikna etmek malesef okuldaki Türkçe öğretmenlerinin boynunun borcu. Bu durum deveyi hendekten atlatmaktan zor bir iş, önyargıları yıkmak ise imkansız başarmaya denk ama bu iş yapılmak zorunda.

Okul yönetimleri "Türkenschule" olmaktan korkarak, ders planlarında Türkçe dersine yer vermekten çekiniyorlar. Oysa bunu yaparak yaşadıkları toplumu ve bu toplumun getirdiği değerleri/kazançları ellerinin tersiyle itiyorlar.

Çokluk, çokdillilik, çokkrenklilik, çokkültürlülük küreselleşen dünyanın en önemli değerleriyken, okulların ellerindeki kaynakları yok saymaya ve görmezden gelmeye çalışmaları ayrı bir ayıp!!!

Katharina-Henoth Gesamtschule bile- rek ve kasıtlı olarak Türkçeyi bir profil aracı olarak kullanıyor. Ayrıca birilerinin "tu kaka" dediğine inadına sahip çıkıyor.

Olumlu örneklerin çoğalmasa dileğiyle, meslektaşlarıma, "kolay gelsin" diyorum...

Ama biz, Türkçe öğretmeni olarak sadece tercümanlık, sosyal hizmetler uzmanlığı, gençlik dairesi uzmanlığı, aile danışmanlığı, meslek danışmanlığı, konsolosluk görevlisi, eğitim ve kültür ataşeliği, hukuk danışmanlığı, ağılama duvarı, ahlak zabıtası ... gibi birkaç ek işle de ilgileniriz.

Okul içinde ise; okul yönetimi, diğer öğretmenler ve öğrenciler arasında üstlendiğimiz başka mesleklerimiz de vardır. Burada ise tüm Türklerin temsilciliği ve sözcülüğü, okulun Türkiye'den sorumlu bakanı, Türkleri anlama kılavuzlarının yazarı ve bilirkişisi ve kültürlerarası iletişim ve uyum uzmanı vs. vs. gibi birkaç ek işle de ilgileniriz.

Spor ve Kişilik

Prof. Dr. Seyhan HASIRCI

İnsanların beklentileri, ilgileri ve gelecek ile ilgili öngörülere; genellikle ekonomik, kültürel ve sosyal yapıyla ilişkili olup ve hiç kuşkusuz içinde yaşadığı, büyüdüğü ve etkilendiği çevreyle de çok yakından ilişkilidir. Kişinin gelecek ile ilgili öngörülere, o bireyin kişilik yapısıyla da çok yakından ilgili olduğu aşikârdır. Bu bağlamda bireyin; fiziksel, duygusal, sosyal, ahlaksal ve cinsel gelişimi (hiç kuşkusuz öncelikli olarak anne-baba genlerinden aldığı birtakım özelliklerin yanı sıra) içinde yaşadığı çevreyle de yakından etkilenecek kişiliğini oluşturmada da önemli bir rol oynar, bu durumu burada bir kez daha hatırlamakta yarar görmekteyiz.

Peki, kişiliğin gelişimi ve oluşumunda sporun etkisi var mıdır? Son yıllarda çok sıkça sorulan sorulardan bir tanesidir. Ve ayrıca "Spor" ile "Kişilik" arasında herhangi bir ilişki var mıdır? sorusuna ilişkin olarak hiç düşünmeden "tabii ki vardır" demekten başka bir seçenek bulamıyorum. Bu soruyu daha sağlıklı bir şekilde yanıtlayabilmek için ise, ister istemez "Spor ve Kişilik" ilişkisi üzerine yapılan araştırmalara ve bunların sonuçlarına bakmak durumundayız. Bu konuda öylesine çok araştırmalar var ki bu yazımda hem bu konuya ilişkin bazı tartışmalara ve hem de Almanya'da doğup büyüyen yetişen Türk kökenli çocuk ve gençlerimizin kişilik özellikleri, seçtikleri spor dalları ve spora bakış açıları üzerinde durmaya çalışacağım.

"Kişilik ve Spor" alanında yapılan birçok araştırma sonucunda; kesin bir veriye ulaşılmamış olmasına rağmen; kimi bilimciler, bireylerin kendi kişilik yapılarına uygun olan spor dallarını seçtiklerini ve o spor dalında başarılı olduklarını iddia ederken, kimileri de kişilerin seçtikleri spor dalına uygun bir kişilik özelliği geliştirdikleri tezi üzerinde durulmuştur.

"Kişilik psikolojisi" ile ilgili kitaplara bir göz attığımızda, "kişilik" teriminin bugüne kadar henüz, tanımlama ve saha sınırlaması açısından kabul edilmiş herhangi bir şeklinin olmadığını görmekteyiz. Buna rağmen çok çeşitli terim tanımlamaları arasında belirgin ortak özellik göze çarpar. Buna göre kişilik basit olarak sadece tutum ve tecrübenin şartı, düzeni, ürünü veya soyutlanması olarak öngörülür. Kişilik zaman akışına karşı, nispi biçimde durağan ve dayanıklı olan bir şey olarak kavranmaktadır. Buna ilaveten pek çok tanıda, her bir "kişiliğin" tek seferliği ya da tek çeşitliliğinin vurgulandığı da ele alınırsa, şöyle açıklanmaktadır; "Kişilik, her bireydeki, benzersiz, nispi olarak uzun ömürlü ve istikrarlı olan bir (davranış) biçimidir" diye tanımlanmaktadır.

Bir bakıma genel terim tanımlamasından yola çıkıldığında, sıralanmış tanımlar belirgin olarak farklıdır. Farklılıklar, konunun genişliğine ya da terimin kapsamına dayanmaktadır. "Kişilik" dar anlamıyla, "ka-

rakter" olarak da adlandırılabilir. Böylece birey, kendi iç kişisel özülle sınırlandırılır, dolayısı ile şahsın içtenliği, ahlaksal angajmanı, insani iç değerleri, onun kişiliğine sayılıp, becerileri ve verimliliği buna katılır. Bu şahsın steno bilmesinin veya iyi voleybol oynamasının onun kişiliği ile bir ilgisi yoktur. Daha detaylı olarak toparladığımızda ise, insanları birbirinden ayırmamıza izin veren her şeyin altı "kişilik" ile çizilebilir.

Bilimsel kişilik psikolojisinde, dar anlamına karşı daha çok ses getiren böylesi geniş bir çerçeve Guilford'un şu tanımlamasında mevcuttur: "Bir bireyin kişiliği, onun kişilik eğilimlerinin benzersiz şeklidir... Bir kişiyi diğerinden farklı kılan eğilimler, her tür soyutlanabilir ve kısmen dayanıklı olan kişilik eğilimleridir".

Kişilik tanımlamaları, kişilik teorilerinden türemiştir ve onların unsurlarıdır, işte bu kişilik tanımlamalarındaki farklılıklarla kişilik teorileri birbirine bağlıdır. Mevcut kişilik teorileri için derecelendirme prensipleri bulmak zordur. Gerçi nitelik teorilerinde, psiko dinamik teorilerde, öğrenme kuramı ve olgusal yöndeki teorilerde, bir gruplandırma rastlamak mümkündür, ama bu tür sınıflandırma prensipleri genellikle varoldan daha fazla ilave ve teoriyi bir araya getirir gibi görünürler.

Kişilik ve spora ilişkin genel varsayımlar:

Spor ve kişilik arasındaki olası ilişkilere dair sorularda, şimdye kadar iki varsayım ön plandaydı. Birincisi önceden de kabul edildiği gibi, bedensel alıştırmalar veya sportif faaliyetler kişiliğin gelişmesinde ve yayılmasında, fizyolojik ve psikolojik alandan yola çıkan bir anlam taşır. Sabır, kendine hakim olma, şahsi disiplin, çalışma arzusu, hedefe bilinçli ait olma duygusu, cesaret, sporda centilmenlik, yurtseverlik, birlikte çalışma arzusu, işbirliği yeteneği ve benzeri düzenlemeler, spor tarafından olumlu yönde etkilenir ve bunların gelişmelerini kuvvetlendirir. Özellikle Almanya'da spora ilişkin şu fikir geçerlidir: "Spor ve beden eğitimi" kişiliğin gelişmesine hizmet eder ve spor, vücudun talim-terbiyesi konusunda değişmez bir unsurdur. İşte bu tanımlamalara bağlı olarak;

Birinci Varsayım: Spor, kişiliğin şekillenmesinde, genel kişilik özelliklerinin oluşumuna ve kuvvetlenmesine hizmet eder; Sporun toplumsallaştırma işlevi hakkındaki bu varsayım, şahsı ilgilendiren ve spor psikolojisindeki veya spor pedagojisindeki şeklinin yanı sıra, genel olan ve spor sosyolojisinde bulunan şekliyle karşımıza çıkar. Böylece spor, toplumumuzdaki diğer işlevlerinin yanı sıra, bireye kültürel ahlak ve inanç anlayışı sağlayıp, kişisel karakter özelliklerinin gelişmesine katkıda bulunarak toplumsallaştırma işlevini de gerçekleştirir. Bunun ardından da "kültür kişiliğinin" toplumsallaştırılması işlevini az ya da çok değiştirebilir biçimde yerine getirir. Spor, diğer toplumsallaştırma araçlarının sağladığı ba-

şarı ve rekabet yönlenmesini de kuvvetlendirir, bunları toplumdaki hakim değer örneklerine uyarlar ve toplumsallaşmanın, geleneksel kuşak rolleri çerçevesinde devam etmesini sağlar.

Diğer taraftan bu görüş şu şekilde genişlemiştir: Kişilik veya fiziksel sağlamlık, yüksek başarı motivasyonu, sebat etme kabiliyeti, kendine hakim olma vb. gibi belirli genel kişilik özellikleri sportif başarı için başlıca koşullar olarak gösterilmektedir. Bu özellikleri sporcular ya beraberlerinde getirmelidirler (yetenek seçimi, yönelme) ya da uygun süreli antrenmanlar aracılığı ile geliştirmeli ve yetiştirmelidirler.

İkinci varsayım ise: Belirli kişilik nitelikleri sportif başarı için ayırt edicidir; İki varsayımda en azından ilk bakışta kabul edilebilir görünüyorlar ve bunlardan yola çıkılabilir. Bunlardan birincisi; Her karmaşık başarının gerçekleşmesinde daima kişinin tamamı yani kişiliği ilgilidir; Yani bu kuramda, kişilik niteliklerinin sportif başarısında az ya da çok rol oynarlar. İkincisi ise; Daha uzun-yoğun spor faaliyeti ve bununla bağlantılı olarak belli spor psikolojisi talepleriyle yüzleşme; Örneğin başarı ve başarısızlık deneyimleri, spora bağlı roller, kurallar, değerler ve belli sosyal gruplarla, toplumsal etkileşimler, söz konusu kişide tepkisiz kalmazlar.

Buradan yola çıkınca, sporun hareket sahasını kendi başına ortaya çıkardığı deneyimlere dayanmayan tepkiler olduğu düşünülebilir. Böylece geniş bir sportif antrenmanı, diğer eylem sahalarının ve bunlara bağlı belli (olumlu veya olumsuz) deneyimler edinme olanaklarının kullanılmasını kısıtlar. (Örneğin aynı yaşta olup da spora uğraşmayanlarla ilişki, dans ve eğlence yerlerinin ziyareti, okulda yeterli ortak çalışma gibi) Bazen kişinin sportif zorluklarını bilen diğer kişilerin (örneğin ebeveynler, öğretmenler, yaşlılar gibi), başka taleplerde buldukları, onayladıkları, bunun dışındaki durumlarda yapacaklarından farklı davrandıkları olabilir.

Sporcuların Ortak Kişilik Nitelikleri

Sorusuna Dair Genel Ön Düşünceler

Sporun etkileri hakkındaki genel ifadeler veya sportif başarının kişilik psikolojisi varsayımlarına ulaşmak, sporu iki yönden vermediği için ilk baştan basit gibi görünür. Birincisi, spor tüm kurumsal özelliklerden bağımsız değildir ve diğer toplumsal yaşam sahalarından izole olmamıştır. Bunun aksine daima tüm maddi ve manevi koşullarda olduğu gibi sporu da; onun hedeflerini, içeriklerini ve şekillerini de ortaya çıkaran, kuran ve değiştiren belli bir toplumsal sistem tarafından kuşatılmıştır. Sporla beraber çabalayan hedef belirlemeler, bundan dolayı daima "olası değer vermelerin tamamen belirli seçimini" gösterirler ve büyük ölçüde toplumsal yapı ve değer örneklerine dayanırlar. Böylece Almanya'da ve hakim orta sınıf kültüründe,

sporun değer modelleri konusunda örnek bir görüş birliği belirlenmiştir ki bu orta sınıfın mensupları, belli uzmanlıklara ait oldukları halde, sporda da açıkça ifade edilmişlerdir. "Heinemann"a göre de spor öyle organize edilmiştir ki; onunla orta sınıf Alman kültürünün egemen değerlerini aktarırlar ve haklarını alırlar. Örneğin disipline etme, uzun zaman aşamalarına inşa edilmiş antrenman planlaması, gayretlerin düzenliliği, kişinin kendi girişiminin ve sorumluluğunun gerekliliği, başarı ve rekabet yönlenmesinin vurgulanması, spor centilmenliği-arkadaşlık gibi kişisel-ortaklıkçı özelliklerin vurgulanması vb. olarak açıklanabilir.

Ancak, her sosyal sınıfa göre farklı toplumsallaşma, sporla uğraşmaya hazır olma durumuna ve becerisine olumlu veya olumsuz etki yaptığında, yani sporda aktif olanların bir ön ve kendi başına seçimi olduğunda, sporun bağımsız toplumsallaştırma işlevi hakkındaki soru ayrı tutularak ele alınmalıdır. Sporun belli bir toplumsal sisteme bağlı olarak edindiği yer yanı sıra, kişiliğin şekillenmesindeki olası katkısı da, spora uğraşan kişilerin ön toplumsallaşması da göz önünde bulundurulmalıdır.

İkinci olarak, spordan bahsetmek şu sebepten dolayı gerçekten sorunludur: Spor, tek ve aynı toplumun içinde de öyle karmaşık ve tek cins olmayan bir olaydır ve öylesine çok çeşitli gerçekleştirme şekillerine sahiptir ki (spor çeşitleri, özel ve organize edilmiş olarak yapılan sporlar, yaygın, sağlık amaçlı ve yüksek performans sporu vb.) işte bu yüzden şimdye kadar spor teriminin tatmin edici ve genel olarak bilinen bir tanımlaması yoktur. Buna göre, spor çok yönlü bir anlam taşıdığından, onu dar sınırlı bir sınıflandırmaya sokarak açıklamak pek de mantıklı değildir.

Tüm bu açıklamalara bağlı olarak; daha önce de belirttiğimiz üzere spor yapan bireyin yetiştiği çevresi, öngörülere, ihtiyaçları ve kültürel yapısı uyguladığı spor dalının seçiminde önemli roller almaktadır. Yaklaşık 50 yılını dolduran Türk toplumunun Almanya'daki geçmişine baktığımızda; Önceleri buralara gelerek kısa bir dönem çalışıp birikimlerini kendi ülkesinde (dönüş yaparak) değerlendirme düşüncesi ile başlanan bu göç, pek böyle umulduğu gibi olmadı, bırakın dönmeyi köydeki tüm yakınlarını da buralara getirerek yaşantılarını buralarda sürdürmek doğrultusunda sonlandırmışlardır.

Nüfusu üç milyona ulaşan Türk toplumunun Almanya'da spora bakışları ve spor uygulamaları da bana göre çarpık bir gelişim göstermiştir. İlk gelen kuşak zaten spora pek yakından uzaktan ilgilenmemiş ama her hafta sonu bir taraftan transistör radyosunu kulağından eksik etmeden Türkiye'nin Sesi dalgasından Türkiye'de oynanan futbol maçlarını dinlerken, diğer taraftan piknik yaparken futbol topunun peşinden koşturmayı da ihmal etmemiştir.

Önce böyle başlayan ve daha sonraki dönemlerde artık futbolun bir ekonomik değer olduğunun farkına varılmış ve annelabalar çocuklarını Almanların güçlü ve farklı spor kulüplerinde futbol oynasın diye yıllarca taşımışlardır.

Bir taraftan durum böyle iken, diğer taraftan gettolaşmanın önemli bir göstergesi olan her toplum kendi spor (daha doğrusu futbol) kulübünü kurarak Almanya futbol liglerinde iddialı olmaya çalışmışlardır da başarılı olamamışlardır. Biz Türk insanı Almanya'da ya parasal gelecekleri düşünerek öncelikle ve özellikle futbol sporunu daha çok seçme eğilimine girdik, bunun ardından gurbet elde tek başımıza kaldı-

ğımız an kendimizi koruyabilmek için olsa gerek! Daha çok savunma ve dövüş sporlarına ilgi duyduk, arada bir de ata sporumuz olan güreşte de başarılı sonuçlar alan göçmen Türk çocuklarına rastlarken diğer spor dallarında pek ismimizi duyuracak insanımıza rastlamadık.

Bir başka acı sonuç ise, özellikle kadın ve kızlarımızın spor konusunda nasiplerini yeteri kadar almamış olmalarıdır, kadınlarımızın bir kısmı, evdeki iş yoğunlukları ve komşu ziyaretlerinin çokluğundan sporla uğraşmak gibi bir zamanlarının olmamasından şikayet ederken, bazıları da Almanya'da yaşıyor olmasına rağmen, sporu nerede ve nasıl uygulayabileceklerinden dahi

bihaber olduklarıdır. (*Almanya'da yaşayan Türk kadın ve kızların spora katılımları araştırması*. Dr. Hasırcı 2005).

Kısacası; Almanya'ya ilk gelen Türk göçmenler, önceleri Türk gelenek ve göreneklerinden pek çabuk kopma gösterememiş ve spora tıpkı Türkiye'de yaşıyor gibi bir pencereden bakarlarken, ikinci ve üçüncü kuşaklardaki durumumuz biraz daha farklı boyuta ulaşarak; Hamitler, Haliller ve Mesutlar gibi dünya klasmanında yer alan önemli sayılabilecek sporcular yetiştirmiştir, bu yeterli midir? Kuşkusuz hayır, Almanya'nın böylesine güzel olanaklarından yararlanarak hem Almanya'ya ve hem de Türkiye'ye yetecek kadar göçmen Türk

çocuklarımızın var olduğunu düşünüyor ve bunların bir şekilde yetiştirilmesi ve çoğaltılması gereklidir diyorum.

Sonuç olarak biz göçmen Türkler artık yaşadığımız bu ülkede eski geleneksel yapımızı (örf ve adetlerimizi terk etmeden) sorgulamalıyız ve sporun insana kattığı değerleri göz önünde bulundurarak yeteneklerimiz doğrultusunda kız-erkek katılımımızı daha da çoğaltmalıyız. Gettolaşmayı bırakarak her türlü ırktan insanın içinde barındıran kulüp ve kuruluşlar içerisinde yerimizi almamız, ki işte o zaman kişilik sorunlarımızdan sıyrılarak, doğru yolda epey yol aldığımızı da görebileceğiz.

Türkçe Yanlışları IV

Dr. phil. Esin İLERİ-ECER

Bilindiği gibi Türkçede bazı kelimeler yalnız canlı varlıklar (+Anim) için kullanılır; örneğin - Almanca karşılığı "das (Lebens-)Alter" olan - "yaş" (isim) gibi. Onun için Almanca "alt" sıfatının Türkçe karşılığı iki, hattâ üç kelimedir: hem "yaşlı/ihtiyar" (+Anim), hem de "eski". Türkçe "genç <=> yaşlı" (+Anim) kelimelerinin Almanca karşılığı "jung <=> alt" iken (Bkz.: Esin İLERİ: Lehrbuch der türkischen Sprache. Hamburg 2007, s. 63 ve 74), "yeni" <=> "eski" sıfatlarının Almanca karşılığı "neu" <=> "alt"dır.

Bu, Türkçenin bu alandaki zenginliğini göstermektedir. Burada "Türkçenin zenginliğini" vurgulamamın sebebi, adını vermek istemediğim bazı bilimsel çalışmalarda kelime hazinesi bakımından Almancanın Türkçeye nazaran daha zengin olduğu vurgulandığı içindir. Tabii ki, karşılığı iki Almanca kelime olan tek Türkçe kelimeler de vardır, ama bu durum genelleştirilemez.

Buna karşılık bazı bilgisiz ve bilinçsiz Türk vatandaşları anadilleri olan Türkçeyi doğru kullanmayarak bu zenginliği fakirliğe dönüştürmektedirler. Örneğin: "Bu araba kaç yaşında?" cümlesinde olduğu gibi. Arabanın - canlı varlık olmadığı için - "yaşı" yoktur. Aynı şekilde bir araba ne "genç"tir, ne de "yaşlı/ihtiyar"dır; ya "eski"dir, ya da "yeni"dir. Eğer bir arabanın "yeni" mi, "eski" mi olduğunu öğrenmek istersek, o zaman sorulacak doğru soru "Bu araba kaç yıllık / kaç senelik"tir.

Türkçede bazı kelimeler yalnız canlı varlıklar (+Anim) için, kullanıldığı gibi, bazı kelimeler de yalnız "somut" olarak kullanılır, yani mecazî anlamı yoktur; örneğin "ev"; Almanca karşılığı yalnız "das Haus", ama "das Heim" değil! "Ev" kelimesi de, bilhassa televizyonun spor haberlerinde yanlış kullanılmaktadır. Örneğin "Heimspiel" "kendi evinde oynamak" olarak Türkçeye çevrilmektedir. Halbuki "Heimspiel" Türkçeye doğru çevrildiği takdirde, "kendi sahasında oynamak" olması gerekir.

Bu örnekten de anlaşıldığı gibi, yanlış çevirilerle de dilimizi bozuyoruz.

Dilimize lütfen daha çok özen gösterelim!

Muhafazakar Sanat ve Çıkarıcılık

Sanat hiç bir zaman muhafazakar bir yönetimin idaresi altına giren sanatçılar her zaman olabilir, bu sonuçta bir çıkar meselesi. Sanatçıların çoğunun da küçük hesaplar peşinde ve çıkarıcı olduğunu görüyoruz. Doğal olarak sanatçılar da diğer insanlardan farklı değiller. Ama gerçek şu ki çıkarıcılık bir sanatçı için ruhunu şeytana satmak gibi bir şey. Böylece sanatçı kendi kendini yok edebilir kolaylıkla. Brecht "Aklayıcılar Kongresi" oyununda Tuilerle ruhlarını satan aydınları ve sanatçıları ne güzel anlatır.

Muhafiz Olma ve Totaliter Yönetim

Unutmamamız gerekir ki, sanat, sanatçı doğası gereği muhalif bir konumdadır, bu açıdan da uyarıcı, tedirgin edici, sarsıcı bir yanı vardır. Bu hiçbir zaman yok edilemez. Ya da sadece diktatörlüklerde yok edilir. Hitler Almanya'sında sanatçıların konumu bunun en çarpıcı örneğini veriyor. O dönemde yönetime alkış tutan sanatçılar bugün hala yargılanmaktalar. Bugün sanırım bir yol kesimindeyiz. Sanatçıların hangi yolda yürüdüklerinin hesabını vermeleri, kısaca bilinçli olmaları gerekiyor.

Sanat ve İdeolojiler

Ne dinci, ne milliyetçi, ne sağcı, ne solcu hiçbir ideolojiyle sanat yapılamaz. Çünkü sanatçının sanatını geliştirebilmesi için bütünüyle özgür olması gerekir. Elbette her sanatçının bir dünya görüşü vardır ve sanatçı bu güçten yola çıkarak dünyaya bakar. Ama bir sanatçı belli bir ideolojinin hizmetine girerek bunu bize dayatmaya çalıştığı anda sanatını hiçe saymış olur. Yani kendi kendini kısıtlar ve yok eder. Brecht Marxist dünya görüşünden gücünü almıştır ve bu dünya görüşünün izlerini görürüz yapıtlarında.

Muhafazakar Sanat Üzerine

Prof. Dr. Zehra İPŞİROĞLU

Ama sonuçta Brecht'i Brecht yapan sadece Marxizm değildir, Brecht'i Brecht yapan Alman olması da değildir. O her tür ideolojinin ve kültürel bağlamın ötesinde bütün dünyada okunan sahnelenen evrensel düzeyde bir yazardır.

Başka bir örnek Elif Şafak'ın muhafazakar bir yazar olduğu söyleniyor. Ama bu genç yazarın dünya görüşünün çok ötesinde yazınsal bir yeteneği var. Yazınsal duyarlılığı olan herkes bunu kolaylıkla görebilir. Bu açıdan onu muhafazakar çekmecesine yerleştirmek yapılacak en büyük yanlış... Bir çok arkadaşım onun kitaplarını sadece dünya görüşü nedeniyle boykot ediyorlar, bu bana göre çok ama çok kısır bir görüş. Çünkü bu görüş hem sanatı hiçe sayıyor, hem de Türkiye'de öteden beri varolan ve giderek güçlenen polemik kültürünü desteklemeden başka bir işe yaramıyor.

Sanata Baskı

Bir ülkede yönetim sanatçılara kendi dünya görüşü doğrultusunda baskı yapıyorsa o ülkede demokrasi yoktur, olamaz. O ülke totaliter bir yönetimin etkisi altındadır. Türkiye'de bu doğrultuda bir gelişimin olduğunu görüyoruz kaygıyla, heykellerin yıkılması, tiyatroların yasaklanması, romanların sansürlenmesi hep bu gelişimin uzantıları. Bu gelişmeye sadece sanata ve sanatçıya değil, demokrasiye de saygılıysak hangi dünya görüşünde olursak olalım çok duyarlı olmamız ve elbirliğiyle karşı koymamız gerekiyor.

Kavramların Karışması

Bugün bizdeki sanat tartışmalarında kafa karışıklığının yaşandığını düşünüyorum. Hilmi Yavuz'un İslam sanatıyla ilgili görüşlerine ben de katılıyorum. Bir dönem harika eserler yaratılmış. Bu iyi güzel de bugünle, yani yaşadığımız çağla ilgisi ne? Öte yandan Cumhuriyet döneminden söz ederken Batılılaşma,

Cumhuriyetin kendi estetiğini yaratması gibi eğilimlerden söz ediliyor ki, bence bu kavramlar da sadece bir polemik kültürüne hizmet ediyor. Muhafazakar İslami sanat ve Kemalist batı sanatı gibi bir ayırım bence sorunu saptırıyor.

Çağdaşlaşma ve Düşünce Devrimi

Batılılaşma değil çağdaşlaşmadan söz etmemiz daha yerinde olurdu. Cumhuriyet kendi estetiğini yarattı gibi bir saptama da konuya yeterince açıklık getirmiyor, çünkü Cumhuriyet tam anlamıyla bir düşünce devrimiydi. Çağdaşlaşmanın temelleri bu düşünce devrimiyle birlikte atılmıştı. Nitekim Cumhuriyet kurulduktan sonra sanatın her alanında romanda, öyküde, şiirde, tiyatrodaki, görsel sanatlarda vb. tam bir patlama yaşanıyor. Dahası çağdaşlaşmayla birlikte kendimizi, kendi geleneklerimizi de kaynak olarak keşfetmeye başlıyoruz. Söz gelimi Brecht'in tiyatrosunu özümstedikten sonra halk tiyatrosu geleneğimizi keşfediyoruz. Buna sanatın diğer alanlarından da farklı örnekler getirilebilir.

Kültür Endüstrisi

Öte yandan bugün çağdaşlaşmadan söz ederken, çağdaş sanat yaşamına yön veren kültür endüstrisinin yıpratıcı etkilerini gözden kaçırmamız gerekiyor. Her şeyin paraya dönüştüğü kapitalist dünyada sabun köpüğü gibi romanlar yazılması, Hollywood tarzı filmlerin büyük rağbet görmesi vb. sorunlar giderek yozlaşan, yozlaştırılan bir sanat anlayışına işaret ediyor. Bu gelişim de alternatif arayışları doğal olarak beraberinde getiriyor. Ancak alternatif arayış muhafazakar sanat gibi uydurma bir kavram yaratarak geçmişe dönmek, geçmişe canlandırmaya çalışmak anlamına gelmemeli.

Aydın Olmak Üzerine Düşünceler

Prof. Dr. Zehra İPŞİROĞLU

Sorgulama, eleştirme ve çözüm üretme yetileri

Aydın, benim görüşüme göre sorunları bir bütün olarak görmeye ve irdelemeye çalışan ve çözümler arayan, bu açıdan da özgür ve eleştirel düşünme ve sorgulama gücü gelişmiş bir insan. Bir sorunu irdelerken çoğu kez tek bir pencereden bakıyoruz. Bu da kolaylıkla kutuplaşmaya, kutuplaşma da çatışmaya yol açıyor. Tek doğru benim doğrudur düşüncesi temelini betonlaşan ideolojilerde buluyor ki, bunun ardında da genellikle iktidar ve güç oyunlarının olduğunu görüyoruz. Politik kutuplaşmalar bunun en belirgin göstergesi değil mi? Başkalarını karalama, saldırganlığın ve şiddetin bence aydın olmayla ilgisi yok, bir ego gösterisinden başka bir şey değil. Öte yandan sorunları bütünselliği içinde görebilme ve irdeleyebilme yeteneği herkese hak veren görece bir görüşe de yol açmamalı. Postmodern düşüncenin düşüğü en büyük tuzak bu.

Sonuçta hangi dünya görüşünde olursak olalım insan hakları, kadın hakları, çocuk hakları, demokrasi gibi değerleri benimseyebildiğimiz oranda hem neyi sorgulayacağımızı ve eleştireceğimizi belirleyeceğiz, hem de ortak bir noktada buluşacağız. Güncel bir örnek vermek gerekirse iki kez aklandıktan sonra yaşam boyu hapis cezası alan Pınar Selek davasına karşı gelen tepkilerde dikkati çeken farklı dünya görüşlerinde olan insanların haksızlığa karşı tavır olarak ortak bir noktada buluşabilmeleri. Korkunç bir biçimde öldürülen Hrant Dink olayına gelen yoğun tepkiler, insanların "Hepimiz Hrant Dink'iz" diye sokağa dökülmeleri toplumdaki bir uyanışı gösteriyor. Bu tür örneklerin çoğalması ve yaygınlaşması büyük oranda önemli konulara gelmiş olan aydınların da duruşuna bağlı.

İnsan hakları, yani yaşama ve işkence ve şiddet görmeme hakkı, kökenini Batı düşüncesinde de bulsa evrensel bir değer.

Bu değeri benimseyebildiğimiz oranda aydın bir duruşu da içselleştirmiş olacağız. Toplumumuzda en büyük tehlike kutuplaşmaya yol açan milliyetçi, militarist ve dinci ideolojilerden geliyor. Bu ideolojilerin tuzağına düşerek özgür ve bağımsız düşünme yetisini yitiren biri ne kadar kültürlü ve bilgili olursa olsun aydın değildir bana göre.

Aydın ne değildir?

Belki aydının ne olduğunu anlayabilmek için ne olmadığını irdelemede yarar var. Bu nedenle toplumumuzda aydın geçen tipleri kısaca irdeleyelim.

1. Ayaklı kütüphane ya da koleksiyoncu tipi

Bizde aydın denince çok okuyan, çok bilen, ağız laf yapan kültürlü birikimli insanlar anlaşılıyor. Adam ayaklı kütüphane gibi sözünü çoğu kez övmek için kullanırız. Oysa okuma sadece soyut bilgi olarak kalıyorsa, yani insana bir şey katmıyorsa hiç bir şey ifade etmiyor. Zaten Google döneminde istediğimiz bilgiye her an ulaşabiliriz, ayaklı kütüphaneye hiç de ihtiyacımız yok. Tahsin Yücel "Yalan" romanında hiç bir özgünlüğü olmayan bir aydın tipini ne kadar güzel dile getirir. Koleksiyoncuların içinde de değişik tipler var tabii. Kendini dev aynasında görenler (Nazım Hikmet'in deyişiyle giderek şişen kurbağalar) ya da tam tersine kendilerine olan güvensizliğini aşırı bilgiyle örtbas etmeye çalışanlar (oyuncular), yaşamdan kaçmak için durmadan okuyarak gereksiz bilgilerle kendilerini dolduranlar vb. (devekuşları), bilgiyi iktidar ve güç için kullananlar (savaşçılar) vb.

2. Lafbaz aydın tipi

Retorik yetisiyle aydın olmanın da hiç bir ortak yanının olmadığını söyleyebiliriz. Ömer Seyfettin'in "Efruz Bey" romanı ya da Aziz Nesin'in "Açık Nutku" öyküsü bunu çok çarpıcı bir biçimde gündeme getiriyor. Bu tür aydın tipleri sadece kendi egolarını tat-

min ederek kendilerini sergiliyorlar.

"Kalıplaşmış boş sözlerin yaşamımızdaki anlamı beni ilgilendiriyor" diyor Vaclav Havel. "Çünkü çoğu kez bir söz, bir deyiş, dil aracılığıyla yapılan bir yorumlama gerçeğin önüne geçiyor, onu aşılıyor...Sözler insanı varoluşundan koparıyor. Sözler yönetici, avukat, yargıç ve yasa olurlar".

3. Beynini satan aydın tipi

Aydınların kendi birikimlerini ve düşünme yetilerini çıkarlarını koruma ve iktidarı elde etme adına bilinçli bir biçimde kötüye kullanmalarını ise Bertolt Brecht "Aklayıcılar Kongresi"nde Tui tipleriyle anlatır. Bunu ben aydınların yapabileceği en büyük ihanet olarak görüyorum. Toplumumuzda ne yazık ki bu tür aydınlar da gündene güne çoğalıyor.

4. Hiç bir şeyi beğenmeyen aydın tipi

Öte yandan kendilerini aydın olarak niteleyen bir çok kişide göze çarpan hiç bir şey yapmayı, yapanlara da karşı çıkmaları. Belki bu da bir tür ego gösterisi. Bir şeyi ne kadar küçültürseniz kendinizi o kadar büyümüş hissedersiniz. Oysa aydın bir kişiden beklenen yapıcı bir eleştiri yapması, karalaması değil. Önemli olan B.Brecht'in tanımıyla aktif, girişimci düşünce (*eingreifendes Denken*), yoksa Narsizm değil.

5. Gölgesinden korkan aydın tipi

Sorunları gören ama dile getirmekten ödü kopan aydın tipleri de çok var toplumumuzda. Özellikle akademik ortamda böylesi kolaylıkla çoğalıyorlar. Ne var ki aşırı baskıcı ve otoriter toplumlarda bu tür aydınlar ister istemez var. Brecht "Galile'nin Yaşamı" oyununda baskıcı bir ortamda aydın bir insan nasıl davranmalı sorununu gündeme getiriyor.

6. Medyatik aydın tipi

Aydın tipleri içinde marka olmayı başaranlar, yani starlar bu kategoriye giriyorlar. Medyatik aydınlarımız yalnız bizim toplumumuzda değil bütün dünyada seslerini duyurmanın mutluluğunu yaşıyorlar.

7. Halkından kopuk aydın tipi

İnsan hakları, yani yaşama ve işkence ve şiddet görmeme hakkı, kökenini Batı düşüncesinde de bulsa evrensel bir değer. Bu değeri benimseyebildiğimiz oranda aydın bir duruşu da içselleştirmiş olacağız. Toplumumuzda en büyük tehlike kutuplaşmaya yol açan milliyetçi, militarist ve dinci ideolojilerden geliyor. Bu ideolojilerin tuzağına düşerek özgür ve bağımsız düşünme yetisini yitiren biri ne kadar kültürlü ve bilgili olursa olsun aydın değildir bana göre.

Aziz Nesin Sanat Yazıları kitabında bu kopukluğu şöyle açıklıyor: "Yüzyıllar boyunca süren egemen sınıfların etki, eğitim ve propogandalarıyla biçimlenen halktaki bu ters birikim yüzünden Türk halkıyla Türk aydını, Türk sanatçısıyla Türk halkı, Türk tiyatrosuyla Türk halkı, biri Çince, öbürü Eskimoca konuşan iki insan gibi birbirlerini anlayamaz duruma getirilmişlerdir".

Cadı avı

Türkiye'de demokrasi hiç bir zaman yerleşemediği için kendi düşünceleri olan ve bunları dile getirmekten çekinmeyen aydınlar da her zaman suçlanmıştır, baskı ve şiddet görmüştür. Tarihimiz hep bu tür olaylarla dolup taşıyor. Otuz yedi aydının yaşamını yitirdiği Sivas 93 olayları bunu göstermiyor mu? Yıllar içinde kaç tane aydınımızı hapse tıkadık, öldürdük, kurban ettik. Bugün yaratılan korku dolu ortam da bu gelişmenin bir uzantısı değil mi? En son olarak bizi bütün dünyaya rezil eden Fazıl Say ve Pınar Selek davaları bunu açıkça göstermiyor mu?

Kutuplaşmanın gündene güne arttığı bir ortamda iyi düşünen, sorgulayan, eleştiren, sorunların özüne inen, özeleştiriden de kaçmayan, kendi birikimi ve yaşam deneyimi (mesleği, çalışma alanı) doğrultusunda yapıcı çözümler üretmek toplumdaki ortak sorunların çözümüne katkıda bulunmaya çalışan insanların özgün sesine bugün her şeyden çok ihtiyacımız var.

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesinde 23-24 Mayıs 2009 tarihinde düzenlenen "Göçmenlerin Anadili Sorunu ve Çözüm Önerileri Sempozyumu" sunumları ve konuşmaları

Okak 2010
164 Sayfa, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-07
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesinde 13 Şubat 2010 tarihinde düzenlenen "Sonderschule/Förderschule Sorunu ve Göçmen Toplum Paneli" sunumları ve konuşmaları

Ekim 2011
96 Sayfa, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-14
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

Die Gaste tarafından Duisburg-Essen Üniversitesinde 16-17 Ekim 2010 tarihinde düzenlenen "Göçmenlerin Anadili, Eğitim, Kültür ve Entegrasyon Sorunları Sempozyumu" sunumları ve konuşmaları

Ekim 2012
228 Sayfa, 14x23 cm

ISBN 978-3-9813430-38
Die Gaste Verlag
İsteme Adresi:
diegaste@yahoo.com

CRISTINA ALLEMANN-GHIONDA

Herkes için Eğitim, Farklılık ve İçselleme:

Uluslararası Bakış Açıları

Bir koyut olarak (postulat) herkes için eğitim, eğer eğitimin olabildiğince adil dağıtılması ve sosyal eşitsizliğin aşılması zorlu görevine somut olarak yanıt aranıyorsa, bu zorlu görev kültürlerarası eğitim ve farklılık söylemiyle bağlantılı olmak zorundadır.

Göçü merkeze alan ve böylece - istemeyerek de olsa- özel bir pedagoji izlenimi uyandıran birçok kültürlerarası pedagoji metinlerinden farklı olarak, burada geniş bir perspektiften bakılmaktadır.

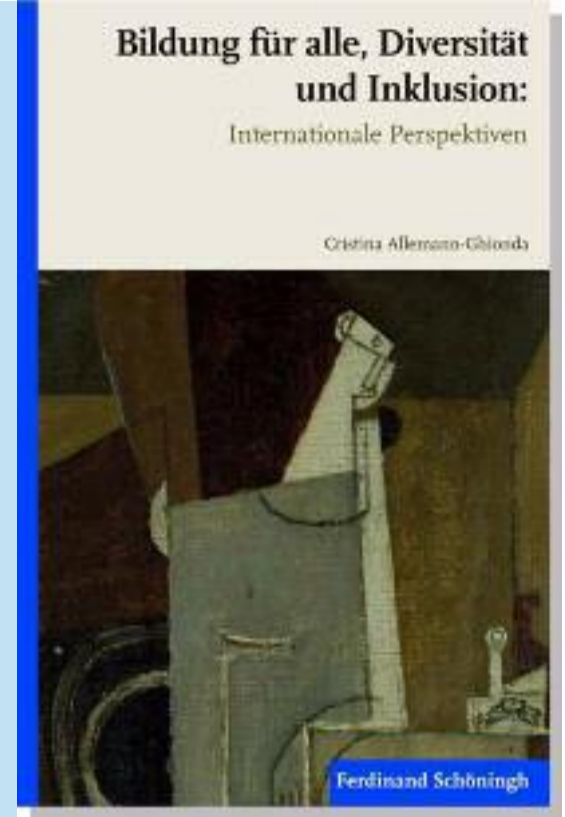
Verilen "herkes için eğitim" sözü bugüne dek yerine getirilmemiştir. Her toplumda sosyal eşitsizlik vardır. Kültürlerarasılık ve farklılık birçok insanın deneyimlerinin bir parçasıdır. Uluslararası karşılaştırmalı bakış açısıyla, eğitim politikasının eğilimleri aydınlatılmakta ve kültürlerarasılığın ve farklılığın doğal olduğu, herkes için mümkün olan en iyi eğitim hedefi yükümlülüğünü taşıyan içselleştireci pedagojinin yolları gösterilmektedir.

Yazar, Prof. Dr. phil. habil. Cristina Allemann-Ghionda, 2000 yılından bu yana Köln Üniversitesi Karşılaştırmalı Eğitimbilimi ve Kültürlerarası Pedagoji Bölümü'nde görev yapmaktadır. (Tanıtım yazısından)

Almanca

2013. 261 Sayfa, 11 s/b şekil, Ciltli.

ISBN: 978-3-506-77308-1

ZEHRA İPSİROĞLU

Gençlerle Diyalog

Gençlerle Diyalog, Denemeler, İncelemeler ve Söyleşiler kitabında çocuk ve gençlik yazınından eğitimde tiyatroya, yaratıcı yazmadan okuma kültürüne değin geniş bir yelpaze sunulduğu gibi Anadolu'da çocukluk, gençlerin özgürlük arayışı, empati ve farkındalık, ataerkil ve feodal yapılanmanın kısıcındaki kız çocukların sorunları gibi güncel izleklere de yer veriliyor.

Prof.Dr. Zehra İpsiroğlu'nun yıllardır Türkiye'de ve Almanya'da sürdürdüğü akademik ve yaratıcı çalışmaların zengin bir ürünü olan bu kitap çocuklar ve gençlerle ilgili olan herkese sesleniyor. (Tanıtım Bülteninden)

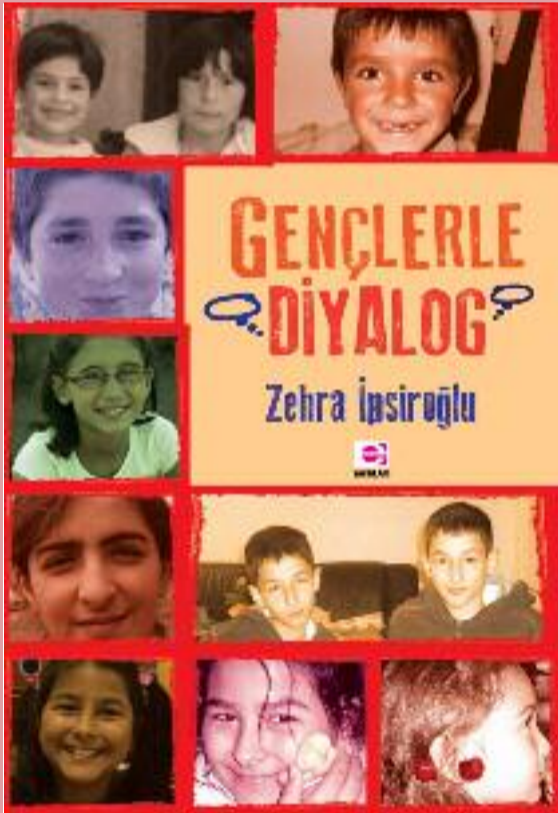
Türkçe

128 Sayfa, 2. Hamur, Ciltsiz, 14 x 20 cm

E YAYINLARI

İstanbul, 2013, 1. Basım

ISBN :978-9753903158

... ve Popülist Parti Doğdu!

Avrupa'da "ekonomik kriz" in getirmiş olduğu iflaslar ve işsizlik gibi sorunların doğurduğu karamsarlık, seçmenlerin yerleşik partilerden umutlarını kesmelerine yol açtığı ölçüde, "popülist" söylemlerin gelişmesine yol açıyor.

Yıllar önce Avusturya'da Heider "popülist" mi olduğu gibi, İtalya ve Yunanistan seçimlerinde de "popülist partiler" salt "popülist söylemler"le (Avrupa, Euro ve yabancı karşıtlığı) seçmen oylarının %15 ile %25'ini toplayabiliyorlar.

Yıllardır Almanya'da konuşulan ve tartışılan, fakat birkaç girişim dışında bir türlü kurulamayan ya da kurulmayan popülist parti, nihayet "Almanya İçin Alternatif" adı altında, 6 Şubat 2013'te resmen kuruldu ve ilk kongresini 14 Nisan'da gerçekleştirdi.

Daha çok "orta sınıf" olarak adlandırılan memurlar, serbest meslek sahipleri, akademisyenler ve küçük ölçekli işyerleri (küçük aile işletmeleri) tarafından desteklenen bu partinin oy oranı anketlerde %3 oranında gözükmeyle birlikte, oy potansiyelinin %10-15'lerde olduğu tahmin edilmektedir.

Programında Avrupa ve Euro karşıtlığının yanı sıra, Sarrazin'in söylemlerinde ifadesini bulan göçün yeniden düzenlenmesi, çocukların eğitim ve öğretimlerinden başta ebeveynlerin sorumlu olduğu gibi

belli başlı tutum ve görüşler yer almaktadır.

Şüphesiz burada önemli olan, bu popülist ya da neo-rasist partilerin seçimlerde ne kadar oy alacağı değil, bu partilerin kolayca bir taban bulabilmeleridir.

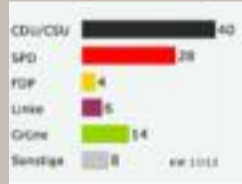
Daha çok muhafazakar seçmene hitap eden bu "neo" parti, CDU/CSU-FDP Koalisyon Hükümeti'ni korkutmuş görünüyor.

Bu gelişme ve hükümete yakınlığı ile bilinen futbol kulübü Bayern Münih'in menajeri Ulli Hoeness'in vergi kaçırdığının ortaya çıkması, Hıristiyan Birlik Partisi'ne son haftalarda %2'lik oy kaybettirmiştir.

Yeşiller ise, Fransa'da olduğu gibi Sosyalist Parti'nin "zenginlerin daha fazla vergilendirilmesi" seçim kampanyasını benimsemiş görünüyor.

Gerek kurulan yeni parti (*Alternative für Deutschland*) gerekse de *Korsanlar*'ın (*Piraten*) Federal Meclis'e girme ihtimali ve FDP'nin barajın altında kalma olasılığı, 22 Eylül 2013 Genel Seçimlerinde bir "sürpriz" yaşanacağı beklentisi doğurmuştur.

25 Nisan 2013 tarihli seçim anketine göre partilerin oy dağılımı şöyledir:

Şampiyonlar Ligi'nde Alman Finali

(Ekonomik hegemonyadan sportif hegemonyaya mı?)

"Seviniyorum, çünkü birşey kesin: Almanya kazanıyor."

(Angela Merkel'in Final nedeniyle Facebook'tan verdiği mesaj)

Bu yıl, 25 Mayıs'ta, Londra'nın ünlü Wembley Stadyumu'nda yapılacak olan UEFA Şampiyonlar Ligi'nin finalistleri belli oldu.

UEFA Şampiyonlar Ligi yarı final maçlarında Barcelona'yı 7:0'lık ve Real Madrid'i 4:3'lük toplam skorlarla eleyen Bayern Münih ve Dortmund finale yükseldiler.

Spor dünyası ise bu haberleri "Almanya-İspanya 11:3", "Almanlar ezdi, geçti". İngilizler ise, "The Germans are coming" (Almanlar geliyor) gibi başlıklarla verdi.

Wembley'de gerçekleşecek olan "Alman finali" yeni tartışmaları da beraberinde getirdi. Kimilerine göre bu "Alman finali" bir rastlantı değildi; Bayern Münih'in son yıllarda astronomik ücretler ödeyerek yaptığı transferlerle futbolda da (ekonomiden sonra) Almanya'ya doğru bir "eksen kayması" yaşandığı söyleniyor.

Bir soru üzerine bu tartışmalara katılan Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA) Başkanı Michel Platini ise bu finalin, "Avrupa futbolunda gücün Almanya'ya kaymasının habercisi olmadığını, bunun abartılmaması gerektiğini" söyledi.

Avrupa'da yaşanan "ekonomik kriz" in Almanya'yı daha da güçlendirdiği ve Wembley'de gerçekleşecek olan finalin "Alman finali" olması, Avrupa'da "Almanlar hep kazanıyor" gerçeğini/korkusunu doğrulamış görünüyor.

Ankara'daki Yedek Başbakan "Ersatzkanzler in Ankara"

DER SPIEGEL dergisi Başbakan Erdoğan'ın kendini Almanya'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin "Patronu" olarak gördüğüne ve saldırgan bir diaspora politikasıyla da entegrasyonu engellediğine ilişkin eleştirilere yer veril.

DER SPIEGEL dergisinin bu haftaki sayısında (6 Mayıs 2013, No: 19) Başbakan Erdoğan'ın kendini Almanya'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin "Patronu" olarak gördüğünü belirtip, saldırgan bir diaspora politikasıyla da entegrasyonu engellediğine ilişkin eleştirilere yer veril.

2011 yılında seçim kampanyası kapsamında Düsseldorf'ta düzenlenen toplantıda Başbakan Erdoğan'ın "Sizin refahınızı görmek için buradayım. Sizler benim vatandaşlarımsınız, sizler benim arkadaşlarımsınız, sizler benim kardeşlerimsiniz" sözlerine dikkat çekildi.

"Ankara'daki Yedek Başbakan" başlığı altında yapılan haberde, Almanya'da yaşayan Türkiyeli göçmenlerin Alman siyasetçiler tarafından ciddiye alınmadıklarını düşündükleri vurgusu yapılırken, AKP hükümetinin burada doğan boşluklardan faydalanarak yürüttüğü "agrasif" diaspora politikasıyla kendi çıkarları doğrultusunda hareket ederek hedefinin yurtdışında yaşayan göçmenleri AKP destekçileri haline getirmek olduğu belirtildi. Başbakan Erdoğan'ın yedek başbakan imajı vermeye çalıştığını ve 2011 seçimlerinde AKP'nin aldığı %50'lik oy oranına karşın Avrupa'da yaşayan ve oy kullanma hakkı olan Türkiyeli göçmenlerin %61'inin AKP'ye

Premier Erdoğan 2011 in Düsseldorf'te: „Der real meiste Staatsbürger, der real meiste Freund, der real meiste Geschäftspartner“

MIGRATION

Ersatzkanzler in Ankara

Der türkische Ministerpräsident Recep Tayyip Erdoğan geriert sich als Patron türkischer Einwanderer in Deutschland. Doch seine aggressive Diaspora-Politik torpediert Integration.

oy verdiği belirtildi.

Der Spiegel, Almanya'da 1.100.000-1.300.000 arasında oy kullanma hakkına sahip Türkiyeli göçmenin yaşadığını, böylelikle Almanya'nın İstanbul, Ankara, İzmir'den sonra dördüncü büyük seçim bölgesi durumunda olduğunu ve göçmenlerin bugüne kadar havalanlarında oy kullanabildiklerine dikkat çekilirken

gelecek yıl yapılacak olan seçimlerde Erdoğan'ın büyükelçiliklerde ve konsolosluklarda oy sandığı kurmak istediği belirtildi. Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ'ın ise, oy kullanmanın genişletilerek Türk pasaportu olan herkesin oy kullanması arzusunda olduğuna yer verildi. Böylelikle Alman vatandaşlığına geçmiş olan Türkiyeli göçmenlerin de oy kullanmasının sağlanmış olacağı belirtildi.

2005 yılında Almanya'nın Köln kentinde kurulan Avrupa Türk Demokratlar Birliği'nin (UETD) islamcı-muhafazakar parti olan AKP için yurtdışında loby çalışması yaptığına dikkat çekilen haberde, AKP'nin diaspora politikası ile kendini yurtdışında Türkler'in avukatı gibi gördüğü ifade edildi.

Başbakan Yardımcısı Bekir Bozdağ'ın, Avrupa'da dört bin kadar Türk çocuğunun gençlik daireleri aracılığıyla hıristiyan ailelere verilerek asimile edildikleri yönündeki açıklamasına da dikkat çekilen haberde, Avrupa'da yaşayan, bakıma muhtaç Türk çocuklarının hıristiyan ailelere yerine, müslüman ailelere verilmesi konusuna ilişkin tartışmaların Başbakan Erdoğan'ın en sevdiği konulardan biri olduğu vurgulandı.